СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ
на доц. д-р Светлана Методиева Димитрова, д.м.
Катедра "Социална медицина и здравен мениджмънт"
Медицински факултет, Тракийски университет, Стара Загора
за участие в конкурс за професор
по „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията", професионално направление 7.1. Медицина, област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, обявен в ДВ, бр. 9 / 02.02.2016 г.

Б. След придобиването на научно звание «Доцент»:

68. **Димитрова Св.,** Д. Комсийска, В. Стоянов. Информираното съгласие в Университетска болница, гр. Стара Загора - проучване при пациенти. Trakia Journal of Sciences, Volume 3, Supplement 1, 2005, 139-142.
69. Пеева К., Сл. Йорданова, Ю. Маринова, Б. Парашкевова, **Св. Димитрова**, Г. Чамова, Продължаващо обучение в областта на информационните технологии при общопрактикуващи лекари. Trakia Journal of Sciences, Volume 3, Supplement 1, 2005, 133-135.
70. Маринова Ю., К. Пеева, **Св. Димитрова**, Сл. Йорданова, Б. Парашкевова, Г. Чамова, Семейното планиране в дейността на общопрактикуващия лекар. Trakia Journal of Sciences, Volume 3, Supplement 1, 2005, 129-132.
71. Чамова Г., Б. Парашкевова, Ю. Маринова, **Св. Димитрова**, К. Пеева, Организирано от Старозагорската църковна община здравеопазване през Националното възраждане. Trakia Journal of Sciences, Volume 3, Supplement 1, 2005, 175-178.
72. Парашкевова Б., **Св. Димитрова**, Ю. Маринова, Сл. Йорданова, К. Пеева, Г. Чамова, Отношение и поведение на общопрактикуващите лекари към хомеопатията. Trakia Journal of Sciences, Volume 3, Supplement 1, 2005, 136-138.
73. Петков, Г., П. Чакърова. Ю. Маринова, **С. Димитрова**, К. Пеева, М. Христозова, Р. Чакъров, К. Костов, Д. Сиврев, Д. Лазаров, Р. Маринов, В. Йовчева, Б. Недев, Е. Костадинова, Ж. Здравкова, М. Панайотова, Г. Сарайлиева, Ив. Божкова. Еволюция на някои демографски показатели през последните 33 години и демографската криза в България. Педиатрия, 2006, *46*(1), 25-30+4. IF_{2006}=0.100. Retrieved from www.scopus.com.
74. **Димитрова Св**., Д. Комсийска, В. Стоянов. Пациентите за болничното информирано съгласие. Здравни грижи, 4, 2006, 18-23.
75. Tornyova B., **S. Dimitrova**. Implementing interactive methods of teaching in training of nurses at Trakia University, Bulgaria - an empirical study, Trakia Journal of Sciences, 2006, 4 (4): 34-38.
76. Маринова Ю., **Св. Димитрова**, Г. Чамова, Б. Парашкевова, К. Пеева. Моралната допустимост на искуствения аборт според студенти по медицина. Етиката в българското здравеопазване, Институт за философски изследвания - БАН, Факултет по обществено здраве, МУ-София, София, 2007, 312-318.
77. **Димитрова Св**., Ю. Маринова, Б. Парашкевова, Г. Чамова, К. Пеева. Информираното съгласие според общопрактикуващи лекари. Етиката в българското здравеопазване, Институт за философски изследвания - БАН, Факултет по обществено здраве, МУ-София, София, 2007, 359-370.
78. Пеева К., Ю. Маринова, **Св. Димитрова**, Г. Чамова, Б. Парашкевова, Обучението по биостатистика в Медицински факултет, Тракийски университет, - Стара Загора, Trakia Journal of Sciences, Volume 6, Number 2, Supplement 3, 2008, 168-172.
79. Чамова Г., **Св. Димитрова**, Ю. Маринова, Б. Парашкевова, К. Пеева, Лекарският подход към пациента в Древна Месопотамия - исторически поглед, Trakia Journal of Sciences, Volume 6, Number 2, Supplement 3, 2008, 173-177.
80. **Димитрова Св**., Ю. Маринова, Б. Парашкевова, Г. Чамова,, К. Пеева, Информираното съгласие като част от обучението по медицинска етика на студенти по медицина, Trakia Journal of Sciences, Volume 6, Number 2, Supplement 3, 2008, 188-191.
81. Маринова Ю., **Св. Димитрова**, К. Пеева, Б. Парашкевова, Г. Чамова, Медико-етични аспекти на сексуалното и репродуктивно здраве и права: акценти в обучението на студенти-медици, Trakia Journal of Sciences, Volume 6, Number 2, Supplement 3, 2008, 192-196.
82. Парашкевова Б., Г. Чамова, К. Пеева, **Св. Димитрова**, Ю. Маринова, Мотивация за използване на хомеопатията в общата медицинска практика, Trakia Journal of Sciences, Volume 6, Number 2, Supplement 3, 2008, 197-201.
83. **Димитрова Св.,** Кр. Бенкова, Ю. Маринова, М. Проданова, Г. Петрова, Б. Парашкевова, Г. Чамова, Принципът на информираното съгласие при възрастни пациенти, Стареене и здраве, доклади от научна конференция, Варна, 15 май 2009, 113-122.
84. Ю. Маринова, Кр. Бенкова, **Св. Димитрова**, Б. Парашкевова, В. Маринов, Г. Петрова, Г. Чамова, Случаят Р.П. – една гледна точка към грижата за възрастния човек в специализирана институция, Стареене и здраве, доклади от научна конференция, Варна, 15 май 2009, 196-210.

85. Петков Г., Ю. Маринова, К. Пеева, **Св. Димитрова**, Б. Парашкевова, П. Чакърова, В. Маринов, Ж. Здравкова. Еволюция на раждаемостта през последните четири десетилетия в Р. България – ролята на основни медико-социални фактори, Научна конференция с международно участие "Насърчаването на раждаемостта – многоликата практика на държавна намеса във възпроизводството на населението. българският и европейският опит", Център за изследване на населението при БАН и Национален съвет за сътрудничество по етническите и демографските въпроси при Министерски съвет на Република България, София, 13-14 март 2009 г. Сборник доклади, С, 2009: 100-112.
86. **Димитрова Св**., Ю. Маринова, Предварително планираната грижа – нова концепция за изразяване на респект към автономността на пациента, Социална медицина, 2/3, 2010: 59-61.
87. Чамова Г., Ю. Маринова, **Св. Димитрова**, Г. Петрова, Б. Парашкевова, К. Пеева, "Временни правила за устройството на медицинското управление в България" като законодателна основа на българското здравеопазване, Известия, том 16, Сливен, 2010, 53-55.
88. Маринова Ю., **Св. Димитрова**, К. Пеева, Г. Петрова, Б. Парашкевова, Г. Чамова, Състояние и перспективи за професионалното развитие на бакалаври по управление на здравните грижи – резултати от емпирично проучване, Известия, том 16, Сливен, 2010, 94-98.
89. **Димитрова Св.,** Г. Петрова, Ю. Маринова, Б. Парашкевова, Г. Чамова, К. Пеева, Студентите по управление на здравните грижи за актуалните проблеми на сестринството в Република България, Известия, том 16, Сливен, 2010, 99-101.
90. **Димитрова Св.,** Г. Петрова, Г. Чамова, Б. Парашкевова, Ю. Маринова, Студентите от Медицински факултет на Тракийски университет и предварително планираната грижа за онкологично болни, Юбилейна научна конференция с международно участие «Здравеопазването през 21 век» 30 септември – 2 октомври 2010 г., Доклади, Издателски център на МУ – Плевен, 2010: 535-538.
91. Marinova J., **Sv. Dimitrova**, K. Benkova, B. Parashkevova, G. Chamova, G. Petrova, D. Hristova, Patient's Rights Expanding Through the Advanced Directives for Health Care and the Bulgarian Reality, The Trakia Journal of Sciences, The Scientific Serial of The Trakia University, Vol. 8, supplement 2, 2010: 466-470.
92. **Dimitrova Sv.,** B. Parashkevova, J. Marinova, Kr. Benkova, G. Petrova, G. Chamova, Respecting Autonomy of the Patient in General Practice – the Opportunities of the Advance Directives, The Trakia Journal of Sciences, The Scientific Serial of The Trakia University, Vol. 8, supplement 2, 2010: 471-475.
93. Parashkevova B., J. Marinova, G. Petrova, **Sv. Dimitrova**, Kr. Benkova, G. Chamova, N. Nedzhetova, Advanced Health Care Directives – a Document of Clinical Pathway in Bulgaria: Is This Compatible to the Bulgarian Legislation?, The Trakia Journal of Sciences, The Scientific Serial of The Trakia University, Vol. 8, supplement 2, 2010: 476-479.
94. Chamova G., K. Peeva, G. Petrova, J. Marinova, **Sv. Dimitrova**, B. Parashkevova, D. Petrov, N. Hodzhova, Attitudes of Medical Students to Ethical Conduct Towards Terminally Ill Patients, The Trakia Journal of Sciences, The Scientific Serial of The Trakia University, Vol. 8, supplement 2, 2010: 480-485.
95. Petrova G., G. Chamova, **Sv. Dimitrova**, B. Parashkevova, J. Marinova, D. Petrov, K. Peeva, Considering the patients' advance directive as an aspect of the ethical nursing care at the end of human life, The Trakia Journal of Sciences, Volume 8, Suppl. 2, 2010, 486-490.
96. Petkov G., J. Marinova, P. Chakarova, **Sv. Dimitrova**, G. Yordanov, K. Peeva, B. Parashkevova, G. Chamova, V. Marinov, J. Zdravkova, Dynamics of some basic demographic indicators in Bulgaria for the last century, The Trakia Journal of Sciences, The Scientific Serial of The Trakia University, Volume 8, Suppl. 2, 2010, 453-465.
97. **Dimitrova Sv.**, J. Marinova, G. Petrova, B. Parashkevova, G. Chamova, M. Prodanova, Advanced Directives as a Final Part of an Advanced Care Planning Process Concerning End-of-Life Care in General Practice – Challenge for the Bulgarian General Practitioner, Public Health and Health Care in Greece and Bulgaria: The Challenge of the Cross-border Collaboration, in Times of Financial Crisis, Papazissis Publishers, Athens, 2011: 473-480.
98. Marinova J., B. Parashkevova, **Sv. Dimitrova**, G. Chamova, G. Petrova, D. Petrov, Preliminary Decision in Palliative Care for Cancer Patients and The Patients' Rights – The Bulgarian Oncologists' Point of View, Public Health and Health Care in Greece and Bulgaria: The Challenge of the Cross-border Collaboration in Times of Financial Crisis, Papazissis Publishers, Athens, 2011: 605-613.
99. Parashkevova B., J Marinova, Iv.Dobrinov, K. Peeva, E. Birnikova, **Sv. Dimitrova**, G. Petrova, G. Chamova , Assessment of the rehabilitation potential of drug addicted patients – results from an empirical study, Book of papers presented at the Conference on "Public Health and Health Care in Greece and Bulgaria: the Challenge of the Cross-border Collaboration", 8-10. May 2009, Alexandroupolis, Papazissis Publishers, Athens, 2011: 245-253.
100. Парашкевова Б., Ю. Маринова, Г. Чамова, **Св. Димитрова**, Г. Петрова, Продължителността на грижата в съвременната обща медицинска практика: рамка за измерване и възможности за приложение, Юбилейна конференция 50 години Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов" – Варна и 10 години факултет „Обществено здравеопазване": Към здравеопазване, базирано на знания и научни резултати, 7-8 Октомври 2011, Scripta Scientifica Medica, Medical University, Varna, volume 43 (7), 2011: 165-168.

101. Чамова Г., Ю. Маринова, Б. Парашкевова, **Св. Димитрова**, Г. Петрова, Теоретични основи и принципи на „Модел за оказване на помощ при хронични заболявания", Юбилейна конференция 50 години Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов" – Варна и 10 години факултет „Обществено здравеопазване": Към здравеопазване, базирано на знания и научни резултати, 7-8 Октомври 2011, Scripta Scientifica Medica, Medical University, Varna, volume 43 (7), 2011: 199-201.
102. Пеева, К., Д. Петров, Ю. Маринова, **Св. Димитрова**, Г. Чамова, Б. Парашкевова, Г. Петрова. Образът на университетския преподавател по медицина - желан и реален, Юбилейна конференция 50 години Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов" – Варна и 10 години факултет Обществено здравеопазване „Към здравеопазване, базирано на знания и научни резултати", 7-8.10.2011., Варна, Scripta Scientifica Medica, Vol 43 (4), 2011:334.
103. Galina Petrova, Boriana Parashkevova, Juliana Marinova, **Svetlana Dimitrova**, Galya Chamova, Damian Petrov, Krum Marinov, A Historical Overview of the Emergence and Development of the Prophylactic Trend in Child Health in the Early 20th Century, 5th Balkan Congress on the History and Ethics of Medicine 11-15 October 2011, Istanbul, Turkey, Abstract and Proceedings book, 2011: 1106-1109.
104. **Димитрова Св**., Информация за Осемнадесетата редовна сесия на Международния комитет по биоетика към UNESCO, Социална медицина, 3, 2011: 11.
105. Маринова Ю., **Св. Димитрова**, Б. Парашкевова, Кр. Бенкова, Г. Петрова, Г. Чамова, Палиативните грижи в дома на пациента с онкологично заболяване – потребност в общата медицинска практика, Социална медицина, 4, 2011: 12-14.
106. Boryana Parashkevova, Vanya Tsenkova, Galya Chamova, Juliana Marinova, **Svetlana Dimitrova**, Galina Petrova, Katya Peeva, Dr' Hrisant Bodurov - Initial Attempt for Public Healthcare During the Bulgarian Revival, Asklepios VI (XXV), Sofia, 2012, 26-30.
107. Парашкевова Б., С. Алекова, В. Славова, **Св. Димитрова**, В. Маринов, Ю. Маринова, Съобщаване на лоши новини в работата на общопрактикуващия лекар, Медицински меридиани, година IV, бр. 1, 2013: 34-38.
108. Маринова Ю., Б. Парашкевова, **Св. Димитрова**, Г. Чамова, Г. Петрова, Анализ на съдържанието на жалбите, постъпили в комисията по професионална етика на регионална лекарска колегия Стара Загора – отражение на етичните проблеми, съпровождащи здравната реформата в Р. България, Социална медицина, 2, 2013: 18-20.
109. Петрова Г., **Светлана Димитрова**, Родителите за възпитанието на децата в ранна детска възраст - резултати от емпирично проучване, Тридесет и първа научно-технологична сесия на ИНГА, Контакт 2013 „ Гражданската идея в действие", Сборник статии, 28 юни - София 2013: 186-189.
110. **Димитрова Св**., Б. Парашкевова, Г. Чамова, Г. Петрова, К. Пеева, Ю. Маринова, Пациент-центрираната грижа в дефиниции, Социална медицина, 3, 2013: 16-17.
111. **Димитрова Св.**, М. Проданова, К.Пеева, Приложимост на пациент-центрираната грижа в съвременните български условия, Европейските етични стандарти в българската медицина, сборник статии, София, 2014, 87-90.
112. **Dimitrova Sv.**, G. Petrova, J. Marinova, B. Parashkevova, G. Chamova, Conflict Management in Bulgarian Nursing Practice – an Empirical Study Results, Trakia Journal of Sciences, 2014, 352-355.
113. Пеева, К., М. Вуков, Ю. Маринова, **Св. Димитрова**, Б. Парашкевова, Г. Чамова. Студентска оценка на методите на обучение по биостатистика с SPSS в Тракийски университет. Варненски Медицински Форум, том 3, 2014, приложение 2, с 165-170. Medical University of Varna, Bulgaria, Varna Medical Forum, 2014, vol 3, Suppl 2, pp 165-170.
114. **Dimitrova Sv.**, V. Hristova, G. Foreva, M. Pashova, M. Prodanova, Balint Method as a Way to Prevent Burnout Syndrome in Nursing Practice, Trakia Journal of Sciences, 2014, 346-349.
115. Форева Г., В. Христова**, Св. Димитрова.** Балинтовият подход – представяне на опит и перспективи за развитие, Национална конференция "Психология в медицината", 7 и 8 февруари 2014, Стара Загора, сборник, 2014, 141-145.
116. **Димитрова Св.,** В. Христова, Г. Форева. Професионалният дистрес при професионалисти по здравни грижи и възможностите за превенция посредством Балинтовия метод – резултати от емпирично изследване, Национална конференция "Психология в медицината", 7 и 8 февруари 2014, Стара Загора, сборник, 2014, 146-151.
117. **Dimitrova Sv**., Deyan K. Dimitrov, Stressing patient centred care in teaching medical ethics to students in nursing, Asclepios, 2014.
118. **Димитрова Св..** Преподаването по дисциплината „Управление на здравните грижи" в Медицински факултет на Тракийски университет – десетгодишен опит и развитие, Варненски медицински форум, том 3, 2014, приложение 2, 160-164.
119. **Димитрова Св.,** Г. Форева, М. Проданова, Д. Комсийска, К. Пеева. Студенти-медици и бърнаут синдром - емпирично изследване, сп. Известия, СУБ–Сливен, 2014 г., Сливен.
120. Петрова Г., Хр.Петров, **Св. Димитрова**. Ролята на патронажното сестринство за подобряване на здравните грижи за деца в кърмаческа възраст, сп. Известия, СУБ–Сливен, 2014 г., Сливен, 73-76.

121. Атанасова З., **Св. Димитрова**. Студентите от специалност «Акушерка» за избираемото обучение, допринасящо за формиране на тяхната комуникативна компетентност, Здравни грижи, 3, 2014, 8-14.
122. Tsokeva Zh., K. Sokolova, **S. Dimitrova**, M. Valcheva, Physician- Patient Communication about the use of dietary supplements: results of a pilot study, Trakia Journal of Sciences, Vol. 13, Suppl. 2, 2015, 155-159.
123. **Димитрова Св.** Прилагане на етичен анлиз в общата медицинска практика, Обща медицина, бр.3, 2016. (под печат).

Trakia Journal of Sciences, Vol. 3, Suppl. 1, pp139-142, 2005
Copyright © 2005 Trakia University
Available online at:
http://www.uni-sz.bg

ISSN 1312-1723

ИНФОРМИРАНОТО СЪГЛАСИЕ В УНИВЕРСИТЕТСКА БОЛНИЦА, ГР. СТАРА ЗАГОРА - ПРОУЧВАНЕ ПРИ ПАЦИЕНТИ

Св. Димитрова, Д. Комсийска*, В. Стоянов*

Медицински факултет, ТрУ, Ст. Загора, МБАЛ ЕАД, Ст. Загора*
Стара Загора, ул. "Армейска"11, МФ, ТрУ, svdimitr@mf.uni-sz.bg

ABSTRACT
The efffective realization of the proces of informed consent is one of the most important criteria of the hospital health care quality. The patients view has been discovered in this study. The aim is to investigate the hospitalized patients' opinion and attitude conscerning the informed consent. A sociological study is done. The type of the person according to Eysenck test is considered. The results show a positive evaluation of the informed consent process especially concerning the concent copmonent. The informational component as a content and a process is more difficult one to achieve. Problems in this direction are analized.

Key words: informed consent, hospital care, patients'opinion and attitude

Trakia Journal of Sciences, Vol. 3, Suppl. 1, pp133-135, 2005
Copyright © 2005 Trakia University
Available online at:
http://www.uni-sz.bg

ISSN 1312-1723

ПРОДЪЛЖАВАЩО ОБУЧЕНИЕ В ОБЛАСТТА НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ ПРИ ОБЩОПРАКТИКУВАЩИ ЛЕКАРИ

К. Пеева[1], Сл. Йорданова[2], Юл. Маринова[1], Б. Парашкевова[1], Св. Димитрова[1], Г. Чамова[1]

[1] Катедра Социална медицина и здравен мениджмънт, Медицински факултет, Тракийски университет, Армейска 11, Ст. Загора , e-mail: kate@mf.uni-sz.bg
[2] Районна Здравноосигурителна каса, Стара Загора

ABSTRACT
Objective: the objective of the study is to determine the GP's necessity and adjustment toward their continuing education in the field of information technologies (IT), and to discover the present condition of their knowledge and skils in this area.
Methods: empirical sociological inquiry with standard questionnaire was applied on 116 GP in Stara Zagora region.
Results: only 27.6% from the interviewees have been on IT courses, more than 80% assess as very important to have more knowledge about Windows, external devices, folders and files, patients' information system. They announce a great necessity of attending courses in the area of IT.

Key words: information technology, education, general practitioner.

Trakia Journal of Sciences, Vol. 3, Suppl. 1, pp129-132, 2005
Copyright © 2005 Trakia University
Available online at:
http://www.uni-sz.bg

ISSN 1312-1723

СЕМЕЙНОТО ПЛАНИРАНЕ В ДЕЙНОСТТА НА ОБЩОПРАКТИКУВАЩИЯ ЛЕКАР

Юл. Маринова[1], К. Пеева[1], Св. Димитрова[1], Сл. Йорданова[2], Б. Парашкевова[1], Г. Чамова[1]

[1] Катедра Социална медицина и здравен мениджмънт, Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора, ул. Армейска №11, e-mail: marinova@mf.uni-sz.bg
[2] Районна Здравноосигурителна каса – Стара Загора

ABSTRACT

The aim of this study was to find out general practitioner's attitude to family planning services, factors and challenges in their practice. An empirical sociological study was performed among 116 general practitioners. General practitioners presented circumstances by the side of the "clients" which made difficult their family planning practice by the highest percent of the answers: insufficient clients' claim (52.6%) or clients' demand of counseling by specialists (32.8%). General practitioners concerned their contribution for unwanted pregnancy prevention, AIDS and sexually transmitted infections prevention and control mainly to giving printed informational materials, counseling and directing to counseling by specialists.

Key words: family planning, general practitioner, health promotion, sexual and reproductive health, primary health care.

АСКЛЕПИЙ/ASKLEPIOS, XVIII, 2005

ОРГАНИЗИРАНО ОТ СТАРОЗАГОРСКАТА ЦЪРКОВНА ОБЩИНА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ ПРЕЗ НАЦИОНАЛНОТО ВЪЗРАЖДАНЕ

Г. Чамова , Б. Парашкевова, Ю. Маринова, Св. Димитрова, К. Пеева* (Стара Загора)

HEALTH CARE ORGANIZED BY MUNICIPALITIES DURING THE BULGARIAN REVIVAL

G. Chamova, B. Parashkevova, J. Marinova, Sv. Dimitrova, K. Peeva(Stara Zagora)**

ABSTRACT: The National Revival is an era of deep changes in social, economical, political and cultural status of The Bulgarians. This is the period when the basis of the Bulgarian health care has been founded. The aim of this study is to discover the social policy including health care of The Stara Zagora Municipality during the 19-th century. That time the local health care was organized by retaining physicians and participation in health insurance local system. Analysis of documents is applied. As a conclusion, a certain responsibility for the health of the local society had been created by The Stara Zagora Municipality. Some basis of the public health care had been established as well.

Key words: local health care, local health care system, Bulgarian National Revival, Stara Zagora Municipality

Trakia Journal of Sciences, Vol. 3, Suppl. 1, pp136-138, 2005
Copyright © 2005 Trakia University
Available online at:
http://www.uni-sz.bg

ISSN 1312-1723

ОТНОШЕНИЕ И ПОВЕДЕНИЕ НА ОБЩОПРАКТИКУВАЩИТЕ ЛЕКАРИ КЪМ ХОМЕОПАТИЯТА

Б. Парашкевова[1], Св. Димитрова[1], Юл. Маринова[1], Сл. Йорданова[2], К. Пеева[1], Г. Чамова[1]

[1] Катедра Социална медицина и здравен мениджмънт, Медицински факултет, Тракийски университет, Армейска 11, Ст. Загора
[2] Районна Здравноосигурителна каса – Стара Загора
e-mail: boriana@mf.uni-sz.bg

ABSTRACT

Homeopathy provokes interest of doctors from all over the world from the very beginning of its development with the therapeutic effect of this alternative approach. This method has recently attracted supporters among Bulgarian doctors, especially in the sphere of the most popular medical aid – General Medical Practice.

The purpose of this paper is to reveal different opinions and attitude towards homeopathy and the practical use of homeopathy drugs in daily practice of the GPs. The obtained information has been analysed by inquiry, mathematical and statistical methods.

The present research is a part of a larger investigation, held among GPs from St. Zagora Region in March-April, 2005.

The analyses of the results and the conclusions show the popularity of the homeopathy and its application in Primary Medical Care practice. We have delineated some basic reasons for using homeopathy resources.

Key words: homeopathy; general practitioners; inquiry.

Еволюция на някои демографски показатели през последните 33 години и демографската криза в България

Г. Петков[1], П. Чакърова[1], Ю. Маринова[2], С. Димитрова[2], К. Пеева[2], М. Христозова[3], Р. Чакъров[1], К. Костов[4], Д. Сиврев[3], Д. Лазаров[1], Р. Маринов[1], В. Йовчева[1], Б. Недев[1], Е. Костадинова[1], Ж. Здравкова[1], М. Панайотова[1], Г. Сарайлиева[1], Ив. Божкова[1]

[1] Клиника по Детски болести - МБАЛ-ЕАД-Стара Загора (Университетска)
[2] Катедра по Социална медицина и здравен мениджмънт
[3] Районен център по здравеопазване, Стара Загора
[4] Катедра по Анатомия, Хистология и Ембриология, МФ, ТУ, Ст.Загора
[5] Медицински колеж при ТУ - Стара Загора

Ключови думи: *брои раждания, детска смъртност, демографска криза, фактори, социална медицина*

Демографската криза в която се намира нашата страна привлича вниманието на много специалисти. За нейното характеризиране се използват различни доказателства. Между тях първостепенно място заемат демографските показатели (1, 2, 3, 4, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18).

Цел на нашето проучване е да се проследят и анализират някои демографски показатели очертаващи демографската криза в страната през последните три десетилетия и да се обсъдят възможности за нейното преодоляване.

ната детска смъртност в страните от ЕС (4,94‰ за 2003 г) и с 3 пункта по-висок от средноевропейското ниво (8,97‰ за 2003 г) (20) .

Детската смъртност сред децата живеещи на село е по-висока от тази за градските деца-съответно 16,9‰ срещу 12,0‰ за 2003 г. **(фиг. 2).**

Наблюдават се сериозни различия по области, като високи показатели са регистрирани в Сливен, Монтана, Разград и Добрич. Тези области са с по-висока концентрация на „етническо население" (5).

Динамиката на детската смъртност по периоди:

Пациентите за болничното информирано съгласие

Димитрова СВ., *Д. Комсийска, *В. Стоянов

*Тракийски университет, Ст. Загора, *МБАЛ ЕАД, Ст. Загора*

Резюме: Ефективното осъществяване на процеса на информирано съгласие е един от съществените критерии за качеството на работа в болницата. В това проучване се разкрива гледната точка на пациентите. Целта е да се разкрие отношението на хоспитализирани пациенти към информираното съгласие и да се анализира от тяхната позиция процеса на неговото получаване. Резултатите показват положително отношение на пациентите към информираното съгласие в рамките на взаимоотношението с лекаря, основано на доверието. Анализирани са слабостите на информираното съгласие според мнението на пациентите.

Ключови думи: информирано съгласие, болнична медицинска помощ, мнение и отношение на пациенти.

Summary: The efffective realization of the proces of informed consent is one of the most important criteria about the hospital health care quality. The patients view has been discovered in this study. The aim is to investigate the hospitalized patients' opinion and attitude concerning the process of obtaining the informed consent from the patients' position. The results show a positive attitude towards informed consent in the context of relationship based on trust to the doctor. The weaknesses of the informed consent according to the patients' opinion are analyzed.

Key words: informed consent, hospital care, patients' opinion and attitude.

Trakia Journal of Sciences, Vol. 4, No. 4, pp 34-38, 2006
Copyright © 2007 Trakia University
Available online at:
http://www.uni-sz.bg

ISSN 1312-1723

Original Contribution

IMPLEMENTING INTERACTIVE METHODS OF TEACHING IN TRAINING OF NURSES AT TRAKIA UNIVERSITY, BULGARIA – AN EMPIRICAL STUDY

B. Tornyova*, S. Dimitrova

Medical College-Haskovo, Trakia University-Stara Zagora, Bulgaria

ABSTRACT

The social and economic changes and the ongoing health care reform in Bulgaria demand new professionalism of nurses. The undergraduate education is challenged to produce a new kind of nurse. Innovative methods of teaching are needed for achieving this goal.

Purpose: Aim of the study is to analyse the impact of implementing interactive methods of teaching on the knowledge, attitude and behaviour of the first-year students in nursing.

Methods: The target group consists of 66 students at The Medical college of Haskovo - Trakia University, Bulgaria. Time of the investigation was the 2004/2005 academic year. A direct group inquiry and direct observation were applied. The results were statistically analysed by the means of the statistical packages SPSS v. 10 and Microsoft Excel 97.

Results: Most of the students (89%) expressed a positive attitude to the innovative methods that have been applied. Their communication and problem-solving skills were significantly improved especially their ethical behaviour – respecting patient's autonomy (75%) and keeping the confidentiality and trust when communicating with patient.

Conclusion: Interactive methods increase activity and motivation of the students to apply their knowledge in a creative way on the basis of proper professional attitude and humanistic behaviour.

Key words: innovative, knowledge, attitude, communication, ethical, motivation, humanistic, professional

7. МОРАЛНАТА ДОПУСТИМОСТ НА ИЗКУСТВЕНИЯ АБОРТ СПОРЕД СТУДЕНТИ ПО МЕДИЦИНА

Ю. Маринова, Св. Димитрова, Г. Чамова, Б. Парашкевова, К. Пеева[1]

Въведение

Изкуственият аборт е един от най-трудните и противоречиви медико-етични проблеми (2, 3, 5, 7). Освен морален, той е политически и социален проблем за основни човешки права (1, 6, 8, 10,11, 12, 15). В съвременния свят абортът продължава да бъде сериозен световен проблем на общественото здраве. Същевременно той е въпрос на самоопределяне на жените (6, 9, 13). Едно от петте предизвикателства пред репродуктивното здраве, на които акцентира Стратегическият план на МФСП е: "Да се премахне рисковият аборт и да се подобри достъпът до безопасен аборт" (1).

Медико-етичните аспекти на изкуствения аборт се обсъждат задълбочено в процеса на обучение по медицинска етика при студенти по медицина в Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора. В контекста на базирания на правата подход е важно да се подкрепи осъзнаването на проблема в посока на зачитане на правата, изразено в морално поведение, уважаващо личностния избор, независимо от собствената оценка за същия като "правилен" или "неправилен". Такова поведение се възприема като неотменна част от професионализма на съвременния лекар. Това е особено важно сега, при условията на "един непрекъснато нарастващ отпор на консервативните среди" (1, 4, 8, 14).

2. ИНФОРМИРАНОТО СЪГЛАСИЕ СПОРЕД ОБЩОПРАКТИКУВАЩИ ЛЕКАРИ

Св. Димитрова, Ю. Маринова, Б. Парашкевова, Г. Чамова, К. Пеева[1]

Увод

Зачитането на автономността на пациента посредством търсене на неговото информирано съгласие е в основата на концепцията за реформата в първичната медицинска помощ в Република България, още при нейния старт през 2000 година. В съвремието на информираното съгласие може да се гледа по три начина: като законово рестриктивно средство, като законова защита на професионалиста и като неотделима част на взаимоотношението лекар-пациент, основано на доверието. Именно последният възглед, според който информираното съгласие представлява база на споделеното с пациента медицинско решение, е най-широко приет от съвременните автори (1,2,4,8, 9,10,12,13,14).

Практическото осъществяване на информираното съгласие от 2000г. досега се очертава като актуален и значим проблем за България, тъй като са налице законови и нормативни изисквания за получаване на информирано съгласие от пациента (5,6,7). Лекарите трябва да ги изпълняват, съчетано с всичките си други променящи се задължения в условията на здравната реформа. Не на последно място по значение трябва да отбележим, че обществената чувствителност по проблема нараства успоредно с неблагополучията на здравната реформа. Затова практиката за вземане на информирано съгласие на пациента трябва да се проучва. Необходимо е и разкриване на нейните субективни предпоставки от страна на пациентите и най-вече, от страна на самите лекари.

Целта на това проучване е да се установят познанията и нагласите на общопрактикуващите лекари относно информираното

---

[1] Катедра "Социална медицина и здравен мениджмънт", Медицински факултет, Тракийски университет, Стара Загора

Trakia Journal of Sciences, Vol. 6, No. 2, Suppl. 3, pp 168-172, 2008
Copyright © 2008 Trakia University
Available online at:
http://www.uni-sz.bg

ISSN 1312-1723

Mini Review

ОБУЧЕНИЕТО ПО БИОСТАТИСТИКА В МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ, ТРАКИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ - СТАРА ЗАГОРА

К. Пеева, Ю. Маринова, Св. Димитрова, Г. Чамова, Б. Парашкевова
Катедра Социална медицина и здравен мениджмънт, Медицински факултет,
Тракийски университет – гр. Стара Загора

EDUCATION IN BIOSTATISTICS AT MEDICAL FACULTY, TRAKIA UNIVERSITY – STARA ZAGORA

K. Peeva, J. Marinova, Sv. Dimitrova, G. Chamova, B. Parashkevova
Department of Social Medicine and Healthcare Management , Medical Faculty,
Trakia University – Stara Zagora

ABSTRACT
Medical students' assessment about the performed education in Biostatistics was presented through analysis of results of students' feedback. Computer programmes and examples used during the practical education were assessed highly by the most students. The common assessment especially for the practical education was high. Students assessed especially high the stimulation of their own activity during biostatistics' education. They considered as necessity the further undergraduate and postgraduate education in Biostatistics. Authors considered the results as satisfying for them. Recognition of benefit of practical skills in the field of Biostatistics for the future professional work and the stimulation of the interest especially in the area of analytic statistics were pointed out.
Key words: medical students, biostatistics, education, assessment.

Trakia Journal of Sciences, Vol. 6, No. 2, Suppl. 3, pp 173-177, 2008
Copyright © 2008 Trakia University
Available online at:
http://www.uni-sz.bg

ISSN 1312-1723

Mini Review

ЛЕКАРСКИЯТ ПОДХОД КЪМ ПАЦИЕНТА В ДРЕВНА МЕСОПОТАМИЯ – ИСТОРИЧЕСКИ ПОГЛЕД

Чамова Г., Св.Димитрова , Ю.Маринова, Б.Парашкевова, К. Пеева
Катедра Социална медицина и здравен мениджмънт, Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора

THE PHYSICIAN'S APPROACH TO THE PATIENT IN THE ANCIENT MESOPOTAMIA - AN HISTORICAL VIEW

Chamova G., Sv.Dimitrova, J.Marinova, B.Parashkevova, K.Peeva
Department of Social Medicine and Health Care Management, Medical Faculty,
Trakia University, Stara Zagora, 11 Armeyska Street, Bulgaria

ABSTRACT
The medicine in Ancient Mesopotamia is a priestly one and reflects the religious and magical view of life of the ancient Assyrians and Babylonians. Two types of healers practised the art of healing: healers-empirics – "asu" and healers-exorcists – "ashipu". The diagnostic, therapeutic and prognostic approach to the patient was based on the empirical knowledge and experience that were closely interwoven with the religious beliefs and magical practices.
Key words: healing, Ancient Mesopotamia, "asu", "ashipu", approach to the patient

Trakia Journal of Sciences, Vol. 6, No. 2, Suppl. 3, pp 188-191, 2008
Copyright © 2008 Trakia University
Available online at:
http://www.uni-sz.bg

ISSN 1312-1723

Mini Review

ИНФОРМИРАНОТО СЪГЛАСИЕ КАТО ЧАСТ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО МЕДИЦИНСКА ЕТИКА НА СТУДЕНТИ ПО МЕДИЦИНА

Димитрова Св., Ю Маринова, Б. Парашкевова, Г. Чамова, К. Пеева
Катедра Социална медицина и здравен мениджмънт, Медицински факултет,
Тракийски университет - гр. Стара Загора

INFORMED CONSENT AS A PART OF MEDICAL STUDENTS' EDUCATION IN MEDICAL ETHICS

Dimitrova Sv., J. Marinova, B. Parashkevova, G. Chamova, K.Peeva
Department of Social Medicine and Healthcare Management, Medical Facultuy,
Trakia University - Stara Zagora

ABSTRACT

Informed consent is one of the key topics in Medical Ethics education at the Department of Social Medicine and Healthcare Management at the Medical Facultuy, Trakia University - Stara Zagora. The aim, forms and methods of education concerning informed consent have been discussed in this article. A qualitative research of the students' structured written task on informed consent is done. The results show that one third of the students' tasks that have been completed could guarantee the maximal effectiveness of the educational process on informed consent. In conclusion, the importance of this kind of education in building a contemporary and ethically accepted attitude of the future physicians is underlined despite the complexity of its nature.

Key words: informed consent, medical ethics, medical students, undergraduate education

Trakia Journal of Sciences, Vol. 6, No. 2, Suppl. 3, pp 192-196, 2008
Copyright © 2008 Trakia University
Available online at:
http://www.uni-sz.bg

ISSN 1312-1723

Mini Review

МЕДИКО-ЕТИЧНИ АСПЕКТИ НА СЕКСУАЛНОТО И РЕПРОДУКТИВНО ЗДРАВЕ И ПРАВА: АКЦЕНТИ В ОБУЧЕНИЕТО НА СТУДЕНТИ – МЕДИЦИ

Ю. Маринова, Св. Димитрова, К. Пеева, Б. Парашкевова, Г. Чамова
Катедра Социална медицина и здравен мениджмънт, Медицински факултет,
Тракийски университет - гр. Стара Загора

ETHICAL ASPECTS OF SEXUAL AND REPRODUCTIVE HEALTH AND RIGHTS: BASIC ELEMENTS IN MEDICAL STUDENTS' EDUCATION

Marinova J., Sv. Dimitrova, K. Peeva, B. Parashkevova, G. Chamova
Department of Social Medicine and Healthcare Management, Medical Facultuy,
Trakia University - Stara Zagora

ABSTRACT

Basic elements in medical students' education on ethical aspects of sexual and reproductive health and rights (SRHR) at the Medical Faculty, Trakia University – Stara Zagora were presented. Authors described their experience in teaching process. They focused on the main objectives of the education pointed above as a part of the mandatory program of Medical ethics and the preferable methods applied in the process. Some examples used for students' education during the seminars were mentioned. For stimulating their awareness and "the rights' based approach" to the clients in the field of SRHR a written presentation of structured task was required. Authors discussed elements of the educational curriculum and circumsances concerning teaching process and its development to support accomplishement of the objectives in the field of SRHR.

Key words: sexual and reproductive health and rights, medical ethics, medical students, education

Trakia Journal of Sciences, Vol. 6, No. 2, Suppl. 3, pp 197-201, 2008
Copyright © 2008 Trakia University
Available online at:
http://www.uni-sz.bg
ISSN 1312-1723

Original Contribution

МОТИВАЦИЯ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ НА ХОМЕОПАТИЯТА В ОБЩАТА МЕДИЦИНСКА ПРАКТИКА

Боряна Парашкевова[1], Г. Чамова[1], К. Пеева[1], Св. Димитрова[1]
Ю. Маринова [1], Сл. Йорданова [2]
[1] Катедра Социална медицина и здравен мениджмънт, Медицински факултет, Тракийски университет
[2] Районна Здравноосигурителна каса – Стара Загора

MOTIVATION FOR THE USE OF THE HOMEOPATHY IN GENERAL PRACTICE

Boryana Parashkevova[1], G. Chamova[1] ,K. Peeva[1], Sv. Dimitrova[1], J. Marinova[1], Sl. Jordanova[2]
[1] Department of Social Medicine and Health Management; Faculty of Medicine, Thracian University- Stara Zagora
[2] Regional Health Insurance Fund- Stara Zagora

ABSTRACT

Homeopathy has provoked interest of doctors from all over the world sinse the very beginning of its development with the therapeutic effect of this alternative approach. This method has recently attracted supporters among Bulgarian doctors, especially in the sphere of the most popular medical aid – General Medical Practice.
The purpose of this paper is to reveal GPs motivation of the use of homeopathic medicine in daily practice. The obtained information has been analysed by mathematical and statistical methods.
The present research is a part of a larger investigation, held among GPs from St. Zagora Region in March-April, 2005.
The analyses of the results and the conclusions show the popularity of the homeopathy and its application in Primary Medical Care practice. We have delineated some basic reasons for using homeopathy resources.

Key words: homeopathy, general practitioners, inquiry, motivation, use.

ПРИНЦИПЪТ НА ИНФОРМИРАНОТО СЪГЛАСИЕ ПРИ ВЪЗРАСТНИ ПАЦИЕНТИ

Светлана Димитрова, Кристина Бенкова, Юлияна Маринова, Маргарита Проданова, Галина Петрова, Боряна Парашкевова, Галя Чамова

Въведение

Вземайки старт в политиката, идеята за партньорство търси проявление и в медицината. Патернализмът, традиционно доминиращ в медицинската практика, макар и с голяма доза съпротива все повече отстъпва място на сътрудничеството. Моралната ценност на автономията на пациента се оказва толкова висока, че благодеянието на лекаря въпреки волята и желанието на пациента се оценява като недопустимо, нещо повече, квалифицира се като незаконосъобразно.

За разлика от други движения за граждански права, борбата за правата на пациентите се разгръща не по инициатива на заинтересованите страни. Общопризната е решаващата роля на големи групи активисти и граждански сдружения, в резултат от дейността на които правото на пациентите на автономия получава официално признание, а лекарите са лишени от монополното право за вземане на решение. Това въвличане на пациента в процеса на вземане на решение за неговото собствено здраве не бива да се възприема като посегателство върху правата на лекаря, а по-скоро като стабилна основа за изграждане на взаимоотношение, базирано на доверието.

СЛУЧАЯТ Р. П. - ЕДНА ГЛЕДНА ТОЧКА КЪМ ГРИЖАТА ЗА ВЪЗРАСТНИЯ ЧОВЕК В СПЕЦИАЛИЗИРАНА ИНСТИТУЦИЯ

Юлияна Маринова, Красимира Бенкова, Светлана Димитрова, Боряна Парашкевова, Валентин Маринов, Галина Петрова, Галя Чамова

Въведение

Република България е една от страните с най-застаряло население в Европа [12]. Според дългосрочните прогнози за демографското развитие населението в страната ще продължи да намалява и стойностите на коефициентите на възрастова зависимост ще се влошават. Проблемите на възрастните хора, особено в надпенсионна възраст ще поставят все по-сериозни предизвикателства за държавната политика, включително осигуряването на дългосрочна и здравна грижа [7].

ЕВОЛЮЦИЯ НА РАЖДАЕМОСТТА ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ ЧЕТИРИ ДЕСЕТИЛЕТИЯ В БЪЛГАРИЯ - РОЛЯТА НА ОСНОВНИ МЕДИКО-СОЦИАЛНИ ФАКТОРИ

Г. Петков и кол.

Въведение

Демографската криза, в която се намира нашата страна, е обект на вниманието на много специалисти. Тя се характеризира преди всичко с динамиката на основните демографски показатели, както и от система индикатори за здравното състояние на населението. Те се коментират във всички официални документи, определящи стратегията и политиката в областта на здравеопазването [2, 3, 10, 11]. Авторите на настоящия труд не за първи път проучват демографското състояние в нашата страна от гледище на здравните проблеми [4]. Политиката и практиката в областта на семейното планиране, сексуалното и репродуктивното здраве и права също са предмет на обсъждане в периода на преход и радикална здравна реформа [7, 6, 12]. Демографските процеси са обект на вниманието на педиатричната общност преди всичко във връзка с въпросите на здравето на децата [14].

ПРЕДВАРИТЕЛНО ПЛАНИРАНАТА ГРИЖА – НОВА КОНЦЕПЦИЯ ЗА ИЗРАЗЯВАНЕ НА РЕСПЕКТ КЪМ АВТОНОМНОСТТА НА ПАЦИЕНТА

Св. Димитрова, Ю. Маринова

Въведение

Социално-демографските промени в началото на 21. век, обусловени от подобрените жизнени стандарти, прилагането на ваксинациите, антибиотиците и технологичните постижения в медицината са свързани и с радикални промени във взаимоотношението лекар-пациент. Така например жена, родена в Австралия през 2005 г., се очаква да живее 30 години повече от жена, родена през 1901 г., и е много по-вероятно да умре като обект на институционална медицинска грижа. [2] Умирането в болница или хоспис често предполага извършването на активно лечение, което може да отложи смъртта, макар и само с няколко часа или дни. Вземането на решение относно такова лечение крие потенциален етичен конфликт. Респектът към автономността на пациента се счита като ръководен етичен принцип, който да ни управлява при такива конфликтни решения.

Промените в медицината се придружават от юридически и социални промени, които повлияват и медицинската етика. Четирите фундамента на медицинската етика – принципите на добротворство, неувреждане, уважение на автономността и справедливост, остават в сила, но балансът се измества все повече към автономността като преобладаваща ценност. [10] Нейното зачитане се илюстрира от развитието на принципа за информираното съгласие към възможността предварително да се изяснят предпочитанията на пациента за медицинско третиране в края на живота или в ситуации, когато би се наложило да се вземат медицински решения при липсваща компетентност за самостоятелни решения. Тази практика е известна под названието Предварително планирана грижа (ППГ).

Следователно ППГ е процес на вземане на решение при специфични обстоятелства, който изисква една ефективна комуникация. Затова е необходимо балансирано взаимоотношение между лекаря и пациента, основано на доверие, което не се осъществява по традиционния патерналистичен модел. От историческа гледна точка факторите, които са определяли промяната във взаимоотношението лекар-пациент, са различни зад океана и в нашия континент. В САЩ гражданските движения за човешки права са изиграли основната роля за това. Фактите показват, че за период от около 30 години решенията относно отказ от лечение обичайно се вземат от съдебните органи в САЩ, а не от представителите на медицинската професия. Това е причината да се подчертае важността на писменото предварително решение (ПР), което е приемливо в съда доказателство за желанията на пациента. В Западна Европа консумеризмът и либерализмът са движещите сили за промяната на традиционния медицински модел на взаимоотношения с пациента. В европейските и в някои други държави, като Австралия, ударението се поставя върху ефективния процес на ППГ като цяло, не толкова върху попълването на ПР като заключителен етап на този процес.

Разбирането за ППГ във Великобритания

Предварително планираната грижа представлява процес на обсъждане с пациента, осигуряващите здравната грижа и неговите близки за продължаващото му лечение, за ценностите и предпочитанията му; предлагане на избор и респект на правото на пациента да приеме или откаже лечението или медицинската помощ, която му се предлага. Разликата между ППГ и планирането на медицинската помощ по-общо е, че процесът на ППГ служи да изясни же-

"ВРЕМЕННИ ПРАВИЛА ЗА УСТРОЙСТВОТО НА МЕДИЦИНСКОТО УПРАВЛЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ" КАТО ЗАКОНОДАТЕЛНА ОСНОВА НА БЪЛГАРСКОТО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

д-р Галя ЧАМОВА
доц. д-р Юлияна МАРИНОВА
доц. д-р Светлана ДИМИТРОВА
д-р Галина ПЕТРОВА
д-р Боряна ПАРАШКЕВОВА
Катя ПЕЕВА
Катедра Социална медицина и здравен мениджмънт, Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора

РЕЗЮМЕ

Основополагането на здравеопазна система с държавно-обществен характер, имаща за цел да осигури здравни грижи за цялото население, е една от важните задачи, които Временното руско управление осъществява непосредствено след края на Освободителната Руско-турска война.

Разработените от д-р Димитър Моллов „Временни правила за устройството на медицинското управление в България", утвърдени и влезли в сила от 01.02.1879 г., представляват първия официален документ, регламентиращ организацията на българското здравеопазване. Те се основават на принципите на земската медицина, предвид обстоятелството, че техния автор е руски възпитаник.

Основните принципи на организация и управление, които намират законодателен израз във „Временните правила" са:

1. участъковост; 2.децентрализация и демократизиране на управлението на новоизграждащата се здравеопазна система; 3. подчертана социална насоченост на медицинските грижи с акцент върху болничното обслужване.

Пропити с духа и прогресивните идеи на руската обществена медицина, „Временните правила" поставят българското здравеопазване на прогресивна основа и определят насоките за неговото по-нататъшно развитие.

Ключови думи: „Временни правила", принципи на здравеопазване, организация на здравеопазването.

THE "TEMPORARY GUIDES ABOUT THE STRUCTURE OF THE MEDICAL MANAGEMENT IN BULGARIA" AS A LEGAL BASIS OF THE BULGARIAN HEALTH CARE

Galya CHAMOVA, Juliana MARINOVA, Svetlana.DIMITROVA, Galina PETROVA, Boryana PARASHKEVOVA, Katya PEEVA

Department of Social Medicine and Health Care Management, Medical Faculty, Trakia University, Stara Zagora

ABSTRACT

Foundation of a health care system of statutory-public type, aimed to providing health care for whole the community is one of the important tasks that The Temporary Russian Management realizes immediately after the end of the Russian-Turkish war.

Made by Dr. Dimitar Mollov "Temporary Guides about the structure of the medical management in Bulgaria" that have been confirmed and empowered since February 1 1879 are the first official document stating the organization of the Bulgarian health care. The "Guides" are based on the principles of the Russian community medicine having in mind the fact that their author is educated in Russian.

The basic principles in the "Guides" are: 1. district principle; 2. decentralization and democratization of the newly founded health care system; 3. underlined social directiveness of the medical care with an accent on the hospital care.

Impregnated with the spirit and progressive ideas of the Russian community medicine The "Temporary Guides" build the Bulgarian health care on progressive basis and define trends of its further development.

Key words: "Temporary Guides", health care principles, health care organization

1.Губернски - със сто легла и специализирани отделения по основни медицински специалности - хирургия; вътрешни болести; акушерство и гинекология; психиатрия;

2.Окръжни болници - с 30-50 легла.

СЪСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВИ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ НА БАКАЛАВРИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ – РЕЗУЛТАТИ ОТ ЕМПИРИЧНО ПРОУЧВАНЕ

доц. д-р Юлияна МАРИНОВА
доц. д-р Светлана ДИМИТРОВА
Катя ПЕЕВА
Галина ПЕТРОВА,
Боряна ПАРАШКЕВОВА
Галя ЧАМОВА
Катедра Социална медицина и здравен мениджмънт, Медицински факултет, Тракийски университет – гр. Стара Загора

РЕЗЮМЕ

Цел на настоящето изследване е да се проучи отношението на дипломираните бакалаври по специалността УЗГ спрямо полезността на проведеното обучение като цяло и мотивиращите фактори за същото. Проведена е пряка индивидуална анкета с 57 студенти, завършили обучението си по специалност УЗГ на ОКС „Бакалавър" след тяхното дипломиране в Медицински факултет, Тракийския университет –Стара Загора. Болшинството от дипломираните бакалаври (87.7%) по специалност Управление на здравните грижи определят проведеното обучение като полезно за тях. Преобладаващо дипломираните бакалаври по УЗГ посочват комбинация от повече мотивиращи фактори за полезността на проведеното обучение по специалността, като най-често изразяват предоставените възможности за професионално развитие и заемане на длъжност, изискваща такава квалификация, както и възможностите за подобряване на качеството на здравните грижи. Отношението на работодателя след придобиване на ОКС „бакалавър" по УЗГ остава непроменено според отговорите на повече от половината от анкетираните студенти и се е променило в положителна насока при останалите.

Коментарът на резултатите е направен, като са съобразени основните характеристики на студентите, тяхната мотивация и субективно разбиране за полезността на проведеното обучение в контекста на състоянието на сестринството в България, интегрална част, от което са професионалистите по УЗГ.

Ключови думи: управление на здравните грижи, образование, професионално развитие

STATUS AND PERSPECTIVES TO THE PROFESIONAL DEVELOPMENT OF BACHALORS IN NURSING HEALTH CARE MANAGEMENT - RESULTS OF AN EMPIRICAL STUDY

ABSTRACT

Aim of this study is: the attitude of the certified bachelors in nursing health care management (NHCM) towards their tuition as a whole and the factors motivating it to be investigated. A direct individual inquiry is done with 57 graduated students in NHCM at the Medical Faculty, Trakia University – Stara Zagora. Most of them (87.7%) define the completed tuition to be a fruitful one. The certified bachelors in NHCM indicate a combination of motivating factors. Most often they express the opportunities to professional development and promotion to the positions requiring this qualification and the opportunities to improve the quality of health care as well. The employer's attitude remains not changed after acquiring the bachelor's degree according to the answers of the more than a half of students being inquired and has changed in positive direction according to the rest of them. The analysis of the results is done according to the basic characteristics of students, their motivation and subjective understanding about the usefulness of the completed tuition in the context of Bulgarian nursing status, an integral part of which the professionals in NHCM are.

Key words: nursing health care management, education, professional development

Задачи:

1. Да се проучи оценъчното отношение на дипломираните студенти към проведеното обучение по специалността.
2. Да се представят мотивиращите в посока изразеното отношение фактори.
3. Да се представи мнението на дипломираните

СТУДЕНТИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ ЗА АКТУАЛНИТЕ ПРОБЛЕМИ НА СЕСТРИНСТВОТО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

доц. д-р Светлана ДИМИТРОВА
Галина ПЕТРОВА
доц. д-р Юлияна МАРИНОВА
д-р Боряна ПАРАШКЕВОВА
Галя ЧАМОВА
Катя ПЕЕВА
Катедра Социална медицина и здравен мениджмънт, Медицински факултет
Тракийски университет – Стара Загора

РЕЗЮМЕ

Проблемите на сестринството се отразяват не само на вътрешно-съсловната динамика, а и на цялата здравеопазна система и затова трябва да се изследват. Целта на това проучване е да се разкрият и анализират актуалните проблеми на българското сестринство според част от бъдещите дипломирани мениджъри и преподаватели по здравни грижи. Извършена е анонимна пряка групова анкета сред студенти по управление на здравните грижи. След извършения качествен анализ на първичната информация от анкетирането се обособяват няколко категории проблеми. Най-често се посочва ниското трудово възнаграждение На следващо място по честота на отговорите се обособява проблемът с недостига и липсата на кадри. Следващата група от проблеми, дефинирани от анкетираните засяга статуса на сестринската професия, професионалната роля и професионалните релации. В заключение се изтъква необходимостта от спешни и адекватни здравно-политически решения за преодоляване на най-наболелите проблеми на сестринството в Република България.

Ключови думи: българско сестринство, проблеми, анкета

STUDENTS IN NURSING HEALTH CARE MANAGEMENT ABOUT THE ACTUAL PROBLEMS OF NURSING IN BULGARIA

Svetlana DIMITROVA, Galina PETROVA, Juliana MARINOVA, Boryana PARASHKEVOVA, Galya CHAMOVA, Katya PEEVA

Department of Social Medicine and Health Care Management, Medical Faculty, Trakia University – Stara Zagora

ABSRACT

The problems of nursing influence not only its intra-structural dynamics but the whole health care system as well. Aim of this study is the actual problems of the Bulgarian nursing to be discovered and analyzed according to the opinion of the future certified managers and teachers in nursing. An anonymous inquiry among students is done. After a qualitative analysis of the results a number of problems are identified. Most often the low remuneration is stressed followed by insufficient number of nurses. The next group of problems concerns professional status, professional role and professional relations. In conclusion, the necessity of urgent and adequate political decisions directed to overcoming the heavy problems of nursing in Bulgaria is underlined.

Key words: Bulgarian nursing, problems, inquiry

УВОД

Десетилетие след началото на здравната реформа у нас здравеопазването отново ще се реформира. Предлагат се съществени законови и структурни промени, като например изменение на Закона за здравно осигуряване и преобразуване на болници за активно лечение в такива за долекуване и продължително лечение, за хосписни грижи. Известно е, че никоя промяна не може да се планира и съответно

СТУДЕНТИТЕ ОТ МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ НА ТРАКИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ И ПРЕДВАРИТЕЛНО ПЛАНИРАНАТА ГРИЖА ЗА ОНКОЛОГИЧНО БОЛНИ

Св. Димитрова, Г. Петрова, Г. Чамова, Б. Парашкевова, Ю. Маринова
Катедра „Социална медицина и здравен мениджмънт", Медицински факултет, Тракийски университет, гр. Ст. Загора, България

Ключови думи: предварителни указания за лечение, предварително планирана грижа, палиативни грижи, анкета, студенти

Въведение. Предварително планираната грижа (ППГ) се дефинира като процес на дискусия и преглеждане на възможностите на пациента да изрази и да документира, ако желае, своите възгледи, ценности и избори за медицинската си грижа. Това е една все още нова и не особено добре позната у нас концепция. Въпреки това ние сме убедени в нейната значимост предвид обстоятелството, че ППГ е практически израз на зачитането автономността на личността в ролята на пациент.

Единственото доказателство за практическо приложение на ППГ в България към днешно време е наличието на писмен документ , който е част от документацията по Клинична пътека „Палиативни грижи за онкологично болни" (КП „ПГОБ"). [1]

Целта на настоящото проучване е да се разкрият мнението, отношението и нагласите за професионално поведение при студенти от Медицински факултет на Тракийски университет относно зачитането на автономността на пациенти с онкологично заболяване в терминален стадий посредством документа „Предварителни указания за лечение" (ПУЛ).

Задачи:

1. Да се изследва мнението и отношението на студентите относно документа „ПУЛ".
2. Да се разкрият основните аргументи в подкрепа на позицията на изследваните.
3. Да се проучи нагласата на бъдещите медици за професионално поведение, съобразено с „ПУЛ", респективно ППГ.

Методи. Проведена е пряка групова анкета сред 148 студенти по медицина, здравни грижи и управление на здравните грижи, както следва: студенти по медицина – 96, студенти по здравни грижи, специалност „Медицинска сестра" – 30 и студенти по управление на здравните грижи – 21.

Периодът на анкетирането обхваща месеците април-май 2010.

Техническата единица на наблюдение е МФ, ТрУ - Стара Загора.

Всички изследвани студенти са преминали през процеса на обучение по медицинска етика като задължителна дисциплина, включително относно етичните аспекти на палиативните грижи при терминално болни.

Trakia Journal of Sciences, Vol. 8, Suppl. 2, pp 466-470, 2010
Copyright © 2009 Trakia University
Available online at:
http://www.uni-sz.bg

ISSN 1313-7050 (print)
ISSN 1313-3551 (online)

PATIENT'S RIGHTS EXPANDING THROUGH THE ADVANCED DIRECTIVES FOR HEALTH CARE AND THE BULGARIAN REALITY

J. Marinova[1*], Sv. Dimitrova[1], K. Benkova[2], B. Parashkevova[1], G. Chamova[1], G. Petrova[1], D. Hristova[3]

[1]Department of Social Medicine and Healthcare Management, Medical Faculty Thracian University, Stara Zagora
[2] Department of Social Activities, Medical Faculty, Thracian University, Stara Zagora
[3]Medical Student, Medical Faculty, Thracian University, Stara Zagora

ABSTRACT

The purpose of this paper is to discuss fundamental ethical and legal aspects of the advanced directives as a mechanism of expanding the rights of patients and their potential in the living conditions of Republic of Bulgaria. This should be done following the European trend of the Directives validation as a legal instrument to express the wish.

In the context of the development of patients' rights, advanced directives have been enforcing as necessary tool for their worldwide recognition, including Europe where the legislation reflects the complexity and contradictions of their interpretation and implementation. The questions around advanced directives are discussed in the European Commission with the clear understanding of the problem intricacy in too different circumstances, but also from the perspective of the necessity of unification in one single aggregate platform about them.

As for Bulgaria, being part of the European Union, the topic about advance directives for health care (ADCH) is on the agenda and requires serious debate, investigation and regulation initiatives. Questions and considerations about the existing practice in Bulgaria and its compatibility to the acting rules have been raised. The current practice in the country related to ADCH is more "harming" patient's rights and interests rather than supporting them.

Key words: advance directives for health care, patients' rights, previous decision, respect for autonomy.

Trakia Journal of Sciences, Vol. 8, Suppl. 2, pp 471-475, 2010
Copyright © 2009 Trakia University
Available online at:
http://www.uni-sz.bg

ISSN 1313-7050 (print)
ISSN 1313-3551 (online)

RESPECTING THE AUTONOMY OF THE PATIENT IN GENERAL PRACTICE – THE OPPORTUNITIES OF THE ADVANCE DIRECTIVES

Sv. Dimitrova[1*], B. Parashkevova[1], J. Marinova[1], Kr. Benkova[2], G. Petrova[1], G. Chamova[1]

[1]Department of Social Medicine and Health Care Management, Medical Faculty Trakia University, Stara Zagora
[2]Department of Social Activities, Medical Faculty, Trakia University, Stara Zagora

ABSTRACT

Respecting patients' autonomy is a basic moral requirement in the contemporary general practice. An AD is a way of recognizing the right of autonomy prospectively by providing instructions in advance on what the patient would want after being no longer able to communicate his or her decision. PURPUSE: The aim of this study is to describe the current foreign practice concerning respecting patients' rights in general practice by the means of advance directives. METHODS: A review of the literature in the field of the investigated topic has been done. RESULTS AND DISCUSSION: In The USA, the use of ADs has been studied extensively. Several studies have attempted to identify factors associated with the formulation of ADs and to find opportunities to increase their use. In Europe, The Netherlands is a country where the AD concept is widely accepted. The reasons and obstacles for having an AD and some approaches to increase compliance with ADs are discussed in this article. CONCLUSIONS: AD are a relatively new phenomenon in medical care. Changes in medical practices, the public's awareness, and the documents themselves have been proposed in order to encourage their use. The primary health care physician is the key figure and the initiator of this change.

Key words: advance directives, general practice, general practitioner

Trakia Journal of Sciences, Vol. 8, Suppl. 2, pp 476-479, 2010
Copyright © 2009 Trakia University
Available online at:
http://www.uni-sz.bg

ISSN 1313-7050 (print)
ISSN 1313-3551 (online)

ADVANCED HEALTH CARE DIRECTIVES – A DOCUMENT OF CLINICAL PATHWAY IN BULGARIA: IS THIS COMPATIBLE TO THE BULGARIAN LEGISLATION?

B. Parashkevova[1*], J. Marinova[1], G. Petrova[1], Sv. Dimitrova[1], Kr. Benkova[2], G. Chamova[1], N. Nedzhetova[3]

[1]Social Medicine and Health Management Department, Thrakia University, Stara Zagora
[2] Social Activities Department, Thrakia University, Stara Zagora
[3]Student in Medicine, Thrakia University, Stara Zagora

ABSTRACT

The purpose of this paper is to initiate discussion regarding the fundamental ethical and legal issues in recognizing the Advanced Directives in Bulgaria as well as to examine the conditions in which the Directives are to be realized as a mechanism for patient's rights expanding.

The tasks we have placed are the following: 1. to present the Advanced Health Directives (AHD) concept; 2. to present facts regarding current status of the problem in Bulgaria - existing practice and its compatibility with the acting legislation; 3. to find out the reasons for the inapplicability of the AHD in the present situation of the Bulgarian health care.

We are critically disposed towards the Bulgarian model of AHD, because of its mechanical transfer or the lack of legal positions for implementation, as well as because of the contradictions with the fundamental principles of the medical ethics. The concept of AHD is part of the concept for patient's rights expansion.

Besides this contemporary medicine has made the death complicated. Every society should develop moral and medicine standards concerning most appropriate discontinuance of the supporting treatment of patients in terminal stage, considering the latest progress in the medicine area and continuously changing technologies. It is important that the patients and their families, whenever possible, should have significant role in taking such decisions, but without feeling pushed, confused or hopeless.

Key words: advance directives for health care, patients' rights, living will, respect for autonomy, principle of beneficence, and principle of non-maleficence.

Trakia Journal of Sciences, Vol. 8, Suppl. 2, pp 480-485, 2010
Copyright © 2009 Trakia University
Available online at:
http://www.uni-sz.bg

ISSN 1313-7050 (print)
ISSN 1313-3551 (online)

ATTITUDES OF MEDICAL STUDENTS TO ETHICAL CONDUCT TOWARDS TERMINALLY ILL PATIENTS

G. Chamova[1*], K. Peeva[1], G. Petrova[1], J. Marinova[1], Sv. Dimitrova[1], B. Parashkevova[1], D. Petrov[1], N. Hodzhova[2]

[1]Department of Social Medicine and Healthcare Management, Medical Faculty, Thracian University, Stara Zagora, Bulgaria
[2]Medical Student, Medical Faculty, Thracian University, Stara Zagora, Bulgaria

ABSTRACT

THE PURPOSE of this paper is to examine the opinion, understanding and attitude of medical students for ethical conduct towards terminally ill patients and specifically as regards Advance Directives for Health Care (ADHC). METHODS: A direct group inquiry was conducted with first-year medical students in May 2010, in Medical Faculty, Thracian University, Stara Zagora. RESULTS: Most of the inquired students, 72.9%, think that considering the professional conduct with the preliminary expressed patients' wish is justified by the principle of autonomy's respect. According to 59.4% of the examined students ADHC should not be compulsory. The grounds are that any potential compulsory character would verge to compulsion and would deprive the right of choice. 31.3% of the students think that the person who will keep the document and be responsible for its performance should be specified by the patient. Since ADHC reflects the patient's free wish and is a mechanism for exerting his main rights, the patient himself should initiate the filling of ADHC, according to 41.7% of the replied students. CONCLUSION: The majority of inquired students have positive attitude to ADHC. The respect of preliminary expressed wish is grounded by the principle for respect of autonomy.

Key words: advance directives for health care, palliative care, terminally ill, patients' rights, autonomy of personality

Trakia Journal of Sciences, Vol. 8, Suppl. 2, pp 486-490, 2010
Copyright © 2009 Trakia University
Available online at:
http://www.uni-sz.bg

ISSN 1313-7050 (print)
ISSN 1313-3551 (online)

Original Contribution

CONSIDERING THE PATIENTS` ADVANCE DIRECTIVE AS AN ASPECT OF THE ETHICAL NURSING CARE AT THE END OF HUMAN LIFE

G. Petrova*, G. Chamova, Sv. Dimitrova, B. Parashkevova, J. Marinova, D. Petrov, K. Peeva

Department of Social Medicine and Health Care Management, Medical Faculty, Trakia University, Stara Zagora, Bulgaria

ABSTRACT

PURPUSE: to reveal the opinion and attitude of the students in Health Care Management and Nursing undergraduate Bachelors programs concerning respect of the patients' autonomy by the means of advance directives in case of oncological disease in its terminal stage.METHODS:An inquiry is instituted in April-May 2010 in the Medical Faculty of Trakia University in Stara Zagora, Bulgaria with 52 students studying in Health Care Management and Nursing undergraduate Bachelors programs. RESULTS: The majority of investigated (76.9%) consider that, the respect of the free will is justifiable with the principle of respect of the autonomy. According to (57.7%) of the answers advance directives (AD) have to be optional in order not to deprive the right of choice. According to (35.5%) of the participants, the patient has to choose the person holding the document – the GP, the family, the oncologists. Having in mind the fact that AD reflect the free will of the patient and confirm the model of autonomy, the patient should initiate working out the document, helped by the clinical psychologist. CONCLUSIONS: This topic is a big challenge for the medical specialists and gets his way to improve their qualification in the domain of palliative care.

Key words: palliative care, advance directives, advanced care planning, opinion, attitude, students in Health Care Management

Trakia Journal of Sciences, Vol. 8, Suppl. 2, pp 453-465, 2010
Copyright © 2009 Trakia University
Available online at:
http://www.uni-sz.bg

ISSN 1313-7050 (print)
ISSN 1313-3551 (online)

DYNAMICS OF SOME BASIC DEMOGRAPHIC INDICATORS IN BULGARIA FOR THE LAST CENTURY

G. Petkov[1*], J. Marinova[2], P. Chakarova[1], Sv. Dimitrova[2], G. Yordanov[3], K. Peeva[2], B. Parashkevova[2], G. Chamova[2], V. Marinov[3], J. Zdravkova[1]

[1] Children's Clinic of the Medicine faculty, Trakia University, Stara Zagora, Bulgaria
[2]Social Medicine and Health Management Department of the Medicine faculty, Trakia University, Stara Zagora, Bulgaria
[3] Ophthalmology Department of the Medicine faculty, Trakia University, Stara Zagora, Bulgaria

ABSTRACT

Purpose: to describe and analyze basic demographic indicators in the last century, to discuss the opportunities for overcoming the present demographic crisis. Methods: Information from the national health statistics and the regional office of WHO in Copenhagen for the past 100 years. A descriptive analysis of the status and dynamics of basic demographic indicators in Bulgaria has been done. Results: The demographic development in the beginning of the 20-th century reflects the general tendencies resulting from the socio-economic development of the country, defining the demographic transition and change in the pattern of the reproductive behaviour. Since the beginning of the transition to market economy the long lasting tendency of decreasing child mortality rate has been stopped. The indicator's critical level is reached in 1997. A trend of decreasing child mortality rate has been marked recently but it remains significantly higher in comparison with the average for the EU countries. The dynamics of the indicators: birth rate, marriage rate, fertility, natural growth is unfavourable in the recent decades. Towards the end of the period a slight improvement occurs in the context of the severe aging of the population. The necessity of a clear concept of demographic policy of the country focusing main directions is underlined.

Key words: demographic indicators, demographic crisis, birth rate, concept, growth, demographic policy.

ADVANCED DIRECTIVES AS A FINAL PART OF AN ADVANCED CARE PLANNING PROCESS CONCERNING END-OF -LIFE CARE IN GENERAL PRACTICE -CHALLENGE FOR THE BULGARIAN GENERAL PRACTITIONER

Sv. Dimitrova, J. Marinova, G. Petrova, B. Parashkevova, G. Chamova, M. Prodanova
Department of Social Medicine and Health Care Management, Medical Faculty, Trakia University, Bulgaria
Department of Internal Medicine, Medical Faculty, Trakia University, Bulgaria

Abstract

Nowadays there is a growing awareness of the need for discussion of advanced care planning (ACP) including the advance directives (AD) in the ambulatory setting. This paper aims at revealing the present status of existed ACP practice in primary health care in order to discuss its implication by Bulgarian general practitioners (GP). Review of a scientific literature has been done. In conclusion, we consider practicing ACP as a good opportunity to respect patient's autonomy concerning their future end-of-life care in Bulgarian context.

Key words: *ACP, end-of-life care, GP*

'PRELIMINARY DECISION' IN PALLIATIVE CARE FOR CANCER PATIENTS AND THE PATIENT'S RIGHTS - THE BULGARIAN ONCOLOGISTS' POINT OF VIEW

J. Marinova, B. Parashkevova, Sv. Dimitrova, G. Chamova, G. Petrova, D. Petrov
Department of Social Medicine and Health Care Management, Medical Faculty, Trakia University, Stara Zagora, Bulgaria

Abstract

The document "Preliminary decision" is an integral part of the documentation of the clinical pathway 'Palliative care for cancer patients'. The purpose of this paper is to discuss its usefulness in the context of patients' rights. According to the results, the use of this document is not adequate to promote the patients' rights in the context of health legislation in Bulgaria. Conversely, it would rather cause harm than good for cancer patient.

Keywords: *preliminary decision, patient rights, palliative care*

ASSESSMENT OF THE REHABILITATION POTENTIAL OF DRUG ADDICTED PATIENTS RESULTS FROM AN EMPIRICAL STUDY

B. Parashkevova[1], J. Marinova[1], I. Ivanov[2], K. Peeva[1], E. Birnikova[2], S. Dimitrova[1], G. Petrova[1], G. Chamova[1]

[1] Department of Social Medicine and Healthcare Management, Thrakia University, Medical Faculty, Stara Zagora, Bulgaria

[2] State Psychiatric Hospital, Radnevo, Stara Zagora, Bulgaria

Summary

The purpose of the current study is to examine some of the characteristics of the drug addicts, seeking treatment in the hospital, for being able to support planning of the services for drug users. The study covers the pattern of drug use and social characteristic of 173 male patients, hospitalized for a first time in the Psychiatric Hospital "D-r Georgi Kisiov" - Radnevo in the period 2005-2008. The study has been developed by using a structured interview and unified questionnaire of the European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addictions (EMCDDA). The results describe a group of patients with lower rehabilitation potential, related to the drug use pattern. The social characteristic of the patients predetermine lower level of rehabilitation as well, but at the same time defines a valuable resource of the family support. The main phases of the therapeutic-rehabilitation process in the conditions of hospital treatment are pointed out as well.

Key words: hospitalized drug addicts; rehabilitation potential; pattern of drug use; social characteristic.

Scripta Scientifica Medica, 2011; vol. 43 (7) Copyright © Medical University, Varna

ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТТА НА ГРИЖАТА В СЪВРЕМЕННАТА ОБЩА МЕДИЦИНСКА ПРАКТИКА: РАМКА ЗА ИЗМЕРВАНЕ И ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРИЛОЖЕНИЕ

Парашкевова Б., Ю. Маринова, Г. Чамова, Св. Димитрова, Г. Петрова

Катедра Социална медицина и здравен мениджмънт, Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора

РЕЗЮМЕ

Въведение: За измерването на първичната здравна помощ в системата на здравеопазване с нейните водещи функции и цели (управление, генериране на ресурси, финансиране и оказване на услуги) се изтъкват четири елемента. Тези елементи са: достъп, продължителност, комплексност и координация на дейностите. Целта на настоящата разработка е да се представи рамката за измерване на продължителността на грижата в съвременната обща медицинска практика и възможностите за нейното прилагане. Материали и методи: Направен е преглед на научни статии и публикации на СЗО, посветени на продължителността на грижата в общата практика (семейна медицина). При търсенето са използвани ключови думи: обща медицинска практика, продължителност на грижата, измерване. Резултати и обсъждане: От направения преглед се потвърждава, че продължителността на грижата е основен елемент в общата медицинска практика (семейна медицина), който се разглежда в три измерения. Те са: информационна, лонгитудинална (времева) и интерперсонална продължителност, свързана с човешките взаимоотношения и респект. Някои автори коментират и управлението на продължителността като отделно нейно измерение. Заключение: Представената рамка за измерване на продължителността на грижата фокусира към специфични въпроси, политики и здравни приоритети. Този подход може да бъде полезен и приложим с измерими критерии за оценка на продължителността на грижата в българската обща медицинска практика.

Ключови думи: обща медицинска практика, продължителност на грижата, измерване

Scripta Scientifica Medica, 2011; vol. 43 (7) Copyright © Medical University, Varna

ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВИ И ПРИНЦИПИ НА „МОДЕЛ ЗА ОКАЗВАНЕ НА ПОМОЩ ПРИ ХРОНИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ"

Г. Чамова, Ю. Маринова, Б. Парашкевова, Св. Димитрова, Г. Петрова

Катедра Социална медицина и здравен мениджмънт, Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора

РЕЗЮМЕ

Увод: Едно от най-големите предизвикателства, пред които се изправя всяка национална здравна система е растящото бреме на хроничните заболявания. В същото време организацията на здравните услуги е в значителна степен несъответна на нарастващите потребности от дългосрочни грижи при хронично болните пациенти. Това провокира създаването на различни модели и подходи за оказване на интегрирана медицинска помощ при хроничната патология. Цел: Да се представи разработения в САЩ от група експерти „Модел за оказване на помощ при хронични заболявания" (Chronic Care Model - CCM) в качеството му на комплексна теоретична основа за организация на медицинското обслужване при тази категория пациенти. Материали и методи: Направен е преглед на научни статии и публикации на СЗО, посветени на интегрираната медицинска помощ при хронични заболявания. При търсенето на информация са използвани ключови думи: мениджмънт на хроничните заболявания, интегрирана медицинска помощ, продължителна грижа. Резултати и обсъждане: В основата на CCM е залегнало виждането, че качествената медицинска помощ при хронични заболявания се основава на ефективното взаимодействие между информирания, активен пациент и екип от професионалисти, осъществяващи активно лечение, наблюдение и подпомагане на болния. CCM включва в себе си шест взаимодействащи си в системна цялост компоненти, считани за ключови по отношение осигуряването на качествена медицинска помощ при хронични заболявания: подкрепа на самопомоща, структура на системата на медицинско обслужване, подпомагане вземането на решения, клинични информационни системи, обществени ресурси и политики и здравна система. Заключение: Основните принципи и компоненти на CCM са надеждна теоретична основа за разработване на политики за осигуряване на интегрирана медицинската помощ при хронични заболявания.

Ключови думи: мениджмънт на хроничните заболявания, интегрирана медицинска помощ, CCM.

 Copyright © Medical University, Varna

и наставника при оценяването, в резултат на ясно очертаните показатели и критерии за овладяване на професионални знания от студента и формиране на неговите практически умения.

ОБРАЗЪТ НА УНИВЕРСИТЕТСКИЯ ПРЕПОДАВАТЕЛ ПО МЕДИЦИНА - ЖЕЛАН И РЕАЛЕН

Пеева К., Д. Петров, Ю. Маринова, Св. Димитрова, Г. Чамова, Б. Парашкевова, Г. Петрова.

Тракийски университет, Медицински факултет, Катедра Социална медицина и здравен мениджмънт

Качественото обучение зависи от много и различни фактори, но на първо място - от преподавателя. В тази работа е разгледана личността на университетския преподавател в обучението по медицина през погледа на студентите, като получатели на услугата медицинско образование и мнението на предоставящите услугата обучение – преподавателите. **Материал и методика:** В рамките на по-широко проучване върху елементите на качественото обучение на студенти по медицина е проведена стандартна анкета с 313 студенти по медицина (2, 4 и 6 курс) и полуструктурирано интервю с експерти. Експертите са преподаватели по различни дисциплини, които имат над 10 години опит в обучението на студенти по медицина. **Резултати:** Най-съществените характеристики на преподавателя, които определят високо качество на обучението според студентите са умението му да свързва учебното съдържание с бъдещата им работа като лекари и умението да преподава ясно и достъпно (избрани от над 95% от студентите). В различните курсове има разлики в ранжирането на тези характеристики. Според експертите главните характеристики на успешния преподавател са висок професионализъм и педагогически умения, както и социални умения, като комуникативност. **Обсъждане:** Различията в мненията на студенти и преподаватели се дължат на различната им позиция и поглед върху процеса на обучение. Студентите оценяват по-конкретното, това което виждат по време на обучението си, докато преподавателите имат по-глобален поглед.

A HISTORICAL OVERVIEW OF THE EMERGENCE AND DEVELOPMENT OF THE PROPHYLACTIC TREND IN CHILD HEALTH IN THE EARLY 20th CENTURY

YİRMİNCİ YÜZYILIN BAŞLARINDA ÇOCUK SAĞLIĞINDA PROFİLAKTİK EĞİLİMİN ORTAYA ÇIKMASI VE GELİŞMESİNİN TARİHİNE GENEL BİR BAKIŞ

Galina Petrova[1], Dr. Boriana Parashkevova[1], Assoc. Prof. Dr. Juliana Marinova[1], Svetlana Dimitrova[1], Galya Chamova[1], Damian Petrov[1], Krum Marinov[2]
[1]Department of Social Medicine and Healthcare Management, Medical Faculty of Trakia University, Stara Zagora, Bulgaria
[2]Medical student, Medical Faculty of Trakia University, Stara Zagora, Bulgaria
e-mail: gpetrova@mf.uni-sz.bg

Summary

The genesis of the preventive healthcare in Bulgaria was in the beginning of 20th century. First efforts were toward children's and mothers' health. They revealed in the development of health-advisory stations for children and mothers. These centers implemented health and educational activities for mothers and monitored their proper childcare.

This study present the evolution of ideas and specific actions for the health of mothers and children and realizing the need for the involvement of nurses in the early 20th century.

Methods and materials that have been used are publications, monographs and articles that comment social health policy directed at children during the pointed period in Bulgaria.

The study presents ideas and work of eminent physicians, who founded the preventive healthcare in Bulgaria. Organization of health-advisory stations and their activities are thoroughly presented as well. Highlighted is the role of both the pediatrician and the importance of participation of professional nurse.

We direct ours view to the development of the prophylactic direction in the Bulgarian health care, with the experience and efforts of eminent doctors, in order to evaluate from the position of our time, their wisdom and insight. We do this in order to analyze thoroughly the processes in the development of the prophylactic medicine nowadays, the need of structuring, function and teaming for pleasing and meeting the needs of the population in the system of contemporary Bulgarian health care.

Key Words: Prophylactic Direction, Children's Health Care, Health Advisory Station, Union for the Protection of Children in Bulgaria, Professionally Trained Nurse

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОСЕМНАДЕСЕТАТА РЕДОВНА СЕСИЯ НА МЕЖДУНАРОДНИЯ КОМИТЕТ ПО БИОЕТИКА КЪМ UNESCO 31.05.2011-02.06.2011, гр. Баку, Азербайджан

UNESCO (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization) е специализирана структура на Организацията на обединените нации, която работи за създаването на условия за диалог между различните цивилизации, култури и хора, на основата на зачитането на общоприети споделени ценности. Мисията на UNESCO е да допринесе за изграждането на мира, изкореняването на бедността, стабилно развитие и интеркултурален диалог чрез образование, наука, култура, комуникация и информация. Уникалните компетенции на UNESCO в тези области подпомагат реализирането на мисията, целите и задачите на организацията.

UNESCO е въвлечена в биоетиката от седемдесетте години на миналия век, но формално тя съставя програмата си в тази област през 1993 г. Програмата осигурява интелектуален форум за мултидисциплинарна, плуралистична и мултикултурална рефлексия към биоетиката посредством различни формални структури и чрез организиране на биоетически прояви по целия свят. UNESCO цели да засили дебатите, както на национално, така и на международно ниво относно най-значимите етически аспекти, породени от съвременното развитие на науките за живота и тяхното приложение, за да бъдат изработени за цялата международна общност и за страните-членки общоприети етични рамки, поставящи етични стандарти.

Отделът по етика в науката и технологиите отговаря за развитието и прилагането на дейностите, заложени в програмата. Чрез неговите прояви UNESCO изгражда и връзки между етици, учени, вземащи политически решения, и обществото като цяло за подпомагане на страните-членки да постановят силни и уместни политики за етическите аспекти на науката и технологиите.

Две са формалните структури по биоетика, на които Отделът служи като секретариат: Международния комитет по биоетика и Междуправителствения комитет по биоетика.

Международният комитет по биоетика е създаден през 1998 г. със следните функции:

1. да повишава рефлексията по етичните и легални проблеми, повдигнати от изследванията в хуманитарните науки и тяхното прилагане, както и да насърчава обмена на идеи и информация, в частност чрез обучение;

2. да насърчава действията за повишаване на чувствителността на цялото общество, специализирани групи и общества и частни, вземащи решения лица, въвлечени в биоетиката;

3. да се кооперира с международни правителствени и неправителствени организации, ангажирани с проблемите, повдигнати в областта на биоетиката, както и с национални и регионални биоетически комитети и подобни структури;

4. в съответствие с чл. 24 от Универсалната декларация за човешкия геном и правата на човека – да допринася за разпространението на нейните принципи и последващо разглеждане на проблемите, породени от тяхното прилагане и от развитието на спорни технологии; да организира подходящи консултации със засегнатите страни, като уязвими групи и да прави препоръки в съответствие с процедурите на UNESCO; да дава съвети за проследяване на спазването на Декларацията и да разкрива практики, които може да се противопоставят на човешкото достойнство.

Единадесетата редовна сесия на Международния комитет по биоетика се състоя от 31.05. до 02.05. т.г. в гр. Баку, Азербайджан. Сесията се проведе съгласно предварително оповестената програма. Основните теми за обсъждане бяха следните:

1. *Принципът за зачитане на човешката уязвимост и персонален интегритет.*

2. *Етични приложения на традиционната (алтернативната) медицина: изслушване на традиционни лечители.*

3. *Биоетиката в Източна Европа: опит, перспективи и нови етични предизвикателства.*

4. *Обучението по биоетика: опитът на Източна Европа.*

5. *Човешкото клониране и международното управление.*

Особено коментирани бяха теми 3 и 4. Изтъкнати бяха биоетичните предизвикателства за региона и законодателните мерки в Източна Европа. С особено внимание се дискутира въпросът за прилагането на декларациите на UNESCO в областта на биоетиката. Бяха изнесени презентации от изтъкнати руски и азербайджански учени, както и на учени от Белорусия, Грузия, Украйна и Словакия.

Сесията завърши с изработването на два доклада, посветени на принципа за зачитане на човешката уязвимост и персонален интегритет, на алтернативната медицина и нейните етични приложения, както и с окончателно становище на Международния комитет по биоетика по човешкото клониране и международното управление на въпросите.

доц. д-р Светлана Димитрова, дм

❖ ❖ ❖

ПАЛИАТИВНИТЕ ГРИЖИ В ДОМА НА ПАЦИЕНТА С ОНКОЛОГИЧНО ЗАБОЛЯВАНЕ – ПОТРЕБНОСТ В ОБЩАТА МЕДИЦИНСКА ПРАКТИКА[1]

Ю. Маринова, Св. Димитрова, Б. Парашкевова, Кр. Бенкова, Г. Петрова, Г. Чамова

PALLIATIVE CARE AT ONCOLOGIC PATIENT'S HOME – A NECESSITY IN GENERAL MEDICAL PRACRICE

U. Marinova, S. Dimitrova, B. Parashkevova, K. Benkova, G. Petrova, G. Chamova

Резюме. *Целта на това проучване е да се допринесе за по-пълното осмисляне на потребностите от палиативни грижи (ПГ) в дома на онкологично болните в контекста на базирания на правата на пациента подход, както и да се постави акцент на необходимостта от добри практики за предварително изразяване на желанията и предпочитанията на пациента във връзка с грижите в края на живота. Приложен е ретроспективен подход при анализа на съдържанието на документи при пациентите, лекувани по клинична пътека "Палиативни грижи при онкологично болни" в МОДОЗС Стара Загора ЕООД. Проведено е полуструктурирано интервю с лекарите-онколози, пряко включени в изпълнението на дейностите по посочената клинична пътека. В 44 (30%) от документите намираме изписано изрично желание на болните спрямо мястото на оказване на грижата: в дома, сред своите близки. Лекарите изразяват като цяло неодобрение на документа "Предварително решение" – задължителен за попълване. Съществуващата практика спрямо предварителното решение в България е по-скоро "увреждаща" интересите и правата на онкологично болните в терминален стадий, отколкото подкрепяща същите. На базата на опита, на добрите практики и стандарти, в духа на най-новите идеи за утвърждаване на правата на пациента, следва да се предприемат адекватни стъпки за възприемане и реализиране на наистина добри практики по ПГ, където ОПЛ е централната фигура в екипа.*

Summary. *The aim of this study is to contribute to a more complete understanding of palliative care needs of oncological patients concerning home care in the context of patients rights based approach and to stress the necessity to develop good practices for advanced care planning. A retrospective approach is applied in analyzing the documents content of a group of patients in Oncological centre in Stara Zagora. An individual, single time, semi-structured interview with the doctors-oncologists who work at the same centre has been done as well. In 44 (30%) of the medical documentation that has been observed an explicit desire to be at home with the family and close relatives is expressed. The doctors interviewed in general do not approve the obligatory document on advanced health care planning. In conclusion, the existed practice concerning advanced care planning in Bulgaria is not good and should be stopped. Adequate steps must be taken in order to accept and realize real good practices with a central role of a general practitioner.*

Key words: palliative home care, oncological patients, GP, patient' rights, preliminary decision

Д-Р ХРИСАНТ БОДУРОВ – ПЪРВИ ОПИТ ЗА ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ ПО ВРЕМЕ НА БЪЛГАРСКОТО ВЪЗРАЖДАНЕ

Боряна Парашкевова[1], Ваня Ценкова[2], Галя Чамова[1], Юлияна Маринова[1], Светлана Димитрова[1], Галина Петрова[1], Катя Пеева[1] (Стара Загора)

Резюме: Възраждането е епоха на дълбоки промени в социално-икономическото, политическото и културно състояние на българския народ. Това е времето, когато формират българските църковни общини, които започват да определят обществено-духовния живот и най-вече да предприемат действия за просвета сред българското население, както и мерки за обезпечаването му с квлифицирана лекарска помощ.

Целта на настоящата разработка е да се проучи дейността на първия лекар в Стара Загора.и да изясни неговата роля в здравно-социалната политика на Старозагорската българска община, която през 1848 г. организира за първи път абонаментно здравеопазване.

Използвана методика: Проучване на исторически документи.

Изводите посочват, че през втория период на Възраждането една българска община започва да формира отговорност и грижа за здравето на своето население и чрез привличане в града на правоспособен лекар полага основите на българското обществено здравеопазване.

Ключови думи: Национално възраждане, българска община, Стара Загора, първи общински лекар, абонация.

СЪОБЩАВАНЕ НА ЛОШИ НОВИНИ В РАБОТАТА НА ОПЛ

Парашкевова Б., С. Алекова, В. Славова, Св. Димитрова, В. Маринов, Ю. Маринова
Медицински факултет, Тракийски университет-Стара Загора

Parashkevova B. BREAKING BAD NEWS IN THE WORK OF GENERAL PRACTITIONERS,

Abstract. The aim of this study was to establish how the discussion on breaking bad news to patients has taken in the work of general practitioners. Tasks to be clarified: 1) how GPs refer to the "obligation and responsibility for the consequences" when communicating bad news to confirmed cancer diagnosed patients 2) whom the GPs engage in the process 3) difficulties that GPs face when they communicate bad news The survey was conducted among 74 general practitioners, Doctors communicate mainly with the patients' relatives and in the majority of times they are guided by the principle of doing no harm to the patient. They confess that they are too emotionally charged in the process and that they have troubles with this communication. The relationship in communicating bad news is not between two individuals but building therapeutic alliance, especially by involving relatives of the patient. The ethical principle of "doing no harm" overpowers the principle "patients autonomy". This should not be considered as ignoring the rights of the patient, but as part of the communication process and the continuous care for "life with the problem." In this approach, the interaction is good opportunity to respect the rights of patients along with clarifying their preferences regarding upcoming medical decisions.

Keywords: breaking bad news, GPs, patients' rights, oncology.

АНАЛИЗ НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ЖАЛБИТЕ, ПОСТЪПИЛИ В КОМИСИЯТА ПО ПРОФЕСИОНАЛНА ЕТИКА НА РЕГИОНАЛНАТА ЛЕКАРСКА КОЛЕГИЯ СТАРА ЗАГОРА – ОТРАЖЕНИЕ НА ЕТИЧНИТЕ ПРОБЛЕМИ, СЪПРОВОЖДАЩИ ЗДРАВНАТА РЕФОРМА В Р БЪЛГАРИЯ

Ю. Маринова, Б. Парашкевова, Св. Димитрова, Г. Чамова, Г. Петрова

CONTENT ANALYSIS OF COMPLAINTS FILED IN THE PROFESSIONAL ETHICS COMMITTEE OF REGIONAL PROFESSIONAL ORGANISATION OF PHYSICIANS IN STARA ZAGORA – A REFLECTION OF ETHICAL PROBLEMS EXISTING IN THE PERIOD OF BULGARIAN HEALTHCARE REFORM

J. Marinova, B, Parashkevova, Sv. Dimitrova, G. Chamova, G. Petrova

Резюме: *Процесът на реформа в здравеопазването се съпровожда със сериозни етични предизвикателства. Върху лекарското съсловие в голяма степен рефлектират неблагополучията на здравната система. Целта на настоящата разработка е да се опишат основни етични проблеми, съпровождащи реформата в здравеопазването в България, посредством анализ на жалби, постъпили в Комисията по професионална етика (КПЕ) на Регионалната колегия на Българския лекарски съюз в Стара Загора. От проведеното проучване изпъкват проблеми, отразяващи етични конфликти в процеса на реформа в здравеопазването. Негативните явления като ограничен достъп и разрушено доверие в системата лекар-пациент са свързани с възможности за разрешаване на ниво управление на здравната система. Следователно изпъква необходимостта от насърчаване на добри практики при зачитане на правата, интересите и потребностите на всички участници в системата на медицинското обслужване.*

Summary: *The process of healthcare reform in The Republic of Bulgaria is connected with serious ethical challenges. All the consequences of unsuccessful efforts in this direction influence strongly Bulgarian physicians performance. The aim of this study is to describe the basic ethical problems connected to reforming in the healthcare system in the Republic of Bulgaria through analysis of complaints filed in the Professional Ethics Committee of the Branch of Bulgarian Medical Association, Stara Zagora. From the conducted research problems are raised that reflect ethical conflicts in the process of reform in healthcare. The negative events such as limited access and the destroyed trust in the physician-patient system are related to opportunities for resolution on the level of management of the healthcare system. Thus emerges the need to encourage good practices when accounting for the rights, interests, and needs of all participants in the system of healthcare service.*

Key words: professional ethics committee, patients' rights, qualitative content analysis

XXXI НАУЧНО-ТЕХНОЛОГИЧНА СЕСИЯ "КОНТАКТ 2013", 28 юни 2013, София
Изд. ТЕМТО, София

РОДИТЕЛИТЕ ЗА ВЪЗПИТАНИЕТО НА ДЕЦАТА В РАННА ДЕТСКА ВЪЗРАСТ – РЕЗУЛТАТИ ОТ ЕМПИРИЧНО ПРОУЧВАНЕ

Галина Петрова, Светлана Димитрова
Катедра "Социална медицина и здравен мениджмънт",
Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора

Резюме: *Ранното детство е основен период в развитието на детето. Правилното отглеждане и възпитание на децата през първите години от живота им е важна грижа на семейството.* ***Целта на тази работа е:*** *да разкрие и анализира мнението на родителите относно източниците на информация за правилното отглеждане и възпитание на децата в ранно детство и ролята на детските консултации в този процес. Проведена е пряка групова анкета с 42 родители на деца до 3- годишна възраст. Резултатите са анализирани описателно.* ***Резултати и обсъждане:*** *Източниците на съвети за отглеждането и възпитанието на детето,подредени по относителния дял на отговорите са: медицински лица - ОПЛ (54.8%) и медицинската сестра (19%); писмени източници - книги и списания (33.3%) и Интернет (28.6%); обменът на опит – с други родители (28.6%) и съвети от прародители (23.8%). Най-често източниците на информация са комбинирани. Заслужава специално внимание оценката на респондентите за ролята на детската консултация при възпитанието на малкото дете. Нашето изследване показва амбивалентност в тази насока. Половината родители са недоволни от вниманието, което получават в детската консултация (50%).* ***Изводи и заключение:*** *Направеното от нас емпирично социологическо изследване сред родители на деца в яслена възраст показва, че има какво да се направи в посока засилване профилактичната и промотивна дейност на ниво първична медицинска помощ и по-конкретно на детската консултация*

Ключови думи: *информация за възпитание на детето, ранно детство, мнение, родители, детска консултация.*

ПАЦИЕНТ-ЦЕНТРИРАНАТА ГРИЖА В ДЕФИНИЦИИ

Св. Димитрова, Б. Парашкевова, Г. Чамова, Г. Петрова, К. Пеева, Ю. Маринова

Увод

Пациент-центрираната грижа (ПЦГ) е модерен и често експлоатиран термин, без да се изяснява неговото съдържание и истински смисъл. Той се крие в разбирането, че пациентът заслужава да бъде партньор в собствената си здравна грижа, която може да се развива ефективно, когато и той е въвлечен в нея. Повечето лекари осигуряват частична ПЦГ, дори и в държавите, където тази парадигма е приета и практикувана.

Концепцията за пациент-центрираната грижа търпи изместване на фокуса във времето.

Така например, взаимоотношенията и комуникацията между лекаря и пациента са централни теми за дискусия в последните 50 години. Респектът към автономността на пациента и атмосферата на запазената "свещена връзка" с лекаря, основана на доверието, се анализират още от 60-те години на миналия век. Но заедно с тях се развиват и нови инициативи. Такава например е самостоятелното мениджиране на болестта. Здравното образование на пациента също се включва в съвременното разбиране за ПЦГ с цел постигане на колаборативна медицинска грижа.

варяща на желанията, нуждите и предпочитанията на пациентите." (Laine&Davidoff, 1996)

Разкриването на предварителните нагласи, страховете, колебанията, очакванията на пациента за неговата конкретна медицинска/здравна услуга е задължително в процеса на ефективната комуникация с него. Общопрактикуващите лекари, които осъществяват продължителна и относително постоянна грижа за своите пациенти, най-добре могат да оценят значението на добрата комуникация за успешните резултати от работата си.

Елементите на този процес са посочени в следващата дефиниция на Picker Institute Europe (2004):

„Пациент-центрираната грижа предполага:

- *Информиране и въвличане на пациентите, установяване и уважаване на техните предпочитания;*
- *Отзовaване бързо, ефективно и безопасно на нуждите и желанията на пациентите;*
- *Осигуряване на третиране на пациентите с един достоен и подкрепящ маниер;*
- *Доставяне на добре координирана и интегрирана грижа."*

ПРИЛОЖИМОСТ НА ПАЦИЕНТ-ЦЕНТРИРАНАТА ГРИЖА В СЪВРЕМЕННИТЕ БЪЛГАРСКИ УСЛОВИЯ

Светлана Димитрова[1], Маргарита Проданова[1], Катя Пеева[1]

Listening to patients not only conveys empathy,
but can improve medical outcomes.
Ted Crow

Увод

Пациент-центрираната грижа (ПЦГ) е една нова парадигма, която се посреща с различни мнения и отношение на медицинската общност в държавите, където се разработва и прилага. У нас тя е все още екзотика предвид сега установената организация на здравеопазването, при която монополната здравно-осигурителна каса определя качеството и съответно начините на заплащане на оказаните медицински услуги на базата на приети стандарти, каквито са клиничните пътеки. Тези стандарти отделят твърде малка или никаква тежест на ценностите, очакванията и предпочитанията на пациентите, което е в сърцевината на ПЦГ.

ПЦГ се дефинира от различните автори с различни формулировки и акценти, но основното е именно в насочеността към личността на пациента, който търси медицинска помощ не само с определени оплаквания, но и с целия спектър на своята култура и светоусещане. Един от основните принципи на пациент–центрираната грижа е идеята, че пациентите най-добре знаят колко адекватно са посрещнати техните нужди от здравни услуги. Мнението на пациента за предоставените му здравни услуги е в тясна връзка с резултатите от неговото лечение, както и с удовлетворението му. (3, 4, 6).

Trakia Journal of Sciences, No 4, pp 352-354, 2014
Copyright © 2014 Trakia University
Available online at:
http://www.uni-sz.bg
ISSN 1313-7069 (print)
ISSN 1313-3551 (online)
doi:10.15547/tjs.2014.04.003

Original Contribution

CONFLICT MANAGEMENT IN BULGARIAN NURSING PRACTICE – AN EMPIRICAL STUDY RESULTS

Sv. Dimitrova*, G. Petrova, J. Marinova, B. Parashkevova, G. Chamova

Department of Social Medicine and Healthcare Management
Medical Faculty at Trakia University – Stara Zagora, Bulgaria

ABSTRACT

Introduction: The Bulgarian health care system has been in dynamic transition for twenty years by now. The contemporary stage is developing in difficult economical, social and political circumstances. The Bulgarian health care system suffers from extremely low number of nurses. This context predisposes difficult everyday ethical and organizational conflicts that involve nurses. **Purpose:** to discover and analyze some of the most often and difficult conflicts and their management in Bulgarian medical practice especially in nursing health care based on opinion of nurses. **Tasks:** 1. To identify, classify and analyze the conflicts with stressing the ethical aspects. 2. The applied methods of managing conflicts to be described and to discuss the most preferred strategies of solving conflicts. **Methods:** Content analysis of written cases has been performed. The cases are prepared by students in Nursing Health Care Management at the Medical Faculty of Trakia University – Stara Zagora and describe real conflicts in their professional experience. Ethical conflicts and complex ones that include ethical component are identified and investigated. Qualitative criteria are applied for defining the type, sources, stage, methods and strategy for managing conflict. **Results**: Most of the conflicts are not clearly ethical but complex and are caused by ineffective communication. The insufficient time for conversations with patients leads to mistakes and interpersonal conflicts. The team conflicts most often are connected with unclear professional roles and mutual dependant responsibilities and sometimes underestimation of nurses by physicians. For solving conflicts usually the authors of cases combine well known methods with innovative ones. Compromise and cooperation are the most preferred models. Our analysis shows that in the most cases the strategies of solving conflicts are unaggressive, non-competitive and creative. **Conclusions:** The issue of conflict management is a big challenge to Bulgarian nurses managers. It requires theoretical knowledge, adequate managerial skills and ethical attitude to perform the delicate activity of solving conflicts. Certain political decisions must be taken as well in the direction of reducing the sources of conflicts by the managers on strategic level.

Key words: nurse managers, conflicts, strategies of solving, Bulgaria

СТУДЕНТСКА ОЦЕНКА НА МЕТОДИТЕ НА ОБУЧЕНИЕ ПО БИОСТАТИСТИКА С SPSS В ТРАКИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ

К. Пеева, Ю. Маринова, Св. Димитрова, Б. Парашкевова, Г. Чамова

Катедра Социална медицина и здравен мениджмънт
Медицински факултет, Тракийски университет

MEDICAL STUDENTS ASSESSMENT OF TEACHING METHODS IN BIOSTATISTICS WITH SPSS AT THE TRAKIA UNIVERSITY

K. Peeva, J. Marinova, Sv. Dimitrova, B. Parashkevova, G. Chamova

Department of Social Medicine and Healthcare Management
Medical Faculty, Trakia University

РЕЗЮМЕ

Въведение: *В ерата на медицината, основана на доказателства, биостатистиката и епидемиологията са основни елементи, подпомагащи здравните специалисти при изработване на научни изследвания. Тези дисциплини предоставят възможност на бъдещите лекари да вземат решения за грижите за пациентите, на базата на собствена изследователска дейност и научната литература, публикувана в съвременните медицински списания и книги.*

Цел: *Студентската оценка на качеството и ефективността на учебния процес по предмета биостатистика.*

Материали и методи: *Изследвано е мнението за преминат курс на обучение по биостатистика чрез пряка индивидуална анкета на 408 студенти от втори курс, специалност медицина за периода 2006-2012 г. Оценени са методите на работа, видовете материали и технологии на обучение, отделните теми, личната активност на студентите и потребността им от продължаващо обучение по биостатистика.*

Резултати и обсъждане: *От дейностите по време на преподаването най-високо са оценени практическите упражнения, примерите и пакета за статистическа обработка SPSS. От методите на работа най-високи оценки има груповата дискусия. Студентите оценяват високо примерните задачи в издаденото в катедрата учебно помагало с използване на пакета за ста-*

SUMMARY

Introduction: *In the era of evidence-based medicine, biostatistics and epidemiology are key elements supporting health professionals in their everyday work and research. This course provide an opportuntiy for future doctors to make decisions about patient care, based on their own research and scientific literature published in current medical journals and books.*

Objective: *Students' assessment of the quality and effectiveness of the learning process in biostatistics.*

Materials and methods: Medical students' assessment after completing a course in biostatistics was investigated by analysis of students' feedback with direct individual inquiry from 408 medical students for the period 2006-2012 year. Methods of work, different types of materials and training technologies, the students' personal activity and their views on the need for further qualification in biostatistics at postgraduate level were investigated.

Results and discussion: *More than half of students most valued training classes, problems, use of the statistical program SPSS. Group discussion has highest ratings from working methods. Students accepted and highly valued sample tasks developed in the provided textbook with use of statistical package SPSS, and the stimulation of student activity during the training course.*

Conclusions: *The most significant contribution of the training is the awareness of the usefulness of the obtained skills in biostatistics for future career development and promotion of students interest. The high-*

Trakia Journal of Sciences, Vol. 12, Suppl. 1, pp 346-349, 2014
Copyright © 2014 Trakia University
Available online at:
http://www.uni-sz.bg

ISSN 1313-7050 (print)
ISSN 1313-3551 (online)

BALINT METHOD AS A WAY TO PREVENT BURNOUT SYNDROME IN NURSING PRACTICE

S. Dimitrova[1]*, V. Christova[2], G. Foreva[3], M. Pashova[4], M. Prodanova[5], D. Dimitrov[6]

[1]Department of Social Medicine and Health Care Management, Medical Faculty, Trakia University, Stara Zagora, Bulgaria
[2]"Dinamika" - Centre for Psychotherapy, Counseling and Psychiatric Consultations – Sofia, Bulgaria
[3]Medical University, Plovdiv;, Bulgaia
[4]Medical Cente "Sveti Luka" – Stara Zagora, Bulgaria
[5]Department of Internal Medicine, Medical Faculty, Trakia University, Stara Zagora, Bulgaria
[6]Student in Nursing, Medical Faculty, Trakia University, Stara Zagora, Bulgaria

ABSTRACT

The Balint approach is a well known method that is predominantly applied as a way to prevent professional distress, including burnout syndrome in general practice.
The opportunity of applying the method to nursing practice is discussed in this article. The group process in Balint groups is analysed and a concrete experience from a session with nurses is shared.
As a conclusion, we consider the Balint method application as a promising tool for prevention of burnout syndrome in nursing practice.

Key words: Balint groups, professional distress, prevention, health care professionals

БАЛИНТОВИЯТ ПОДХОД - ПРЕДСТАВЯНЕ НА ОПИТ И ПЕРСПЕКТИВИ ЗА РАЗВИТИЕ

Гергана Форева, Веселка Христова*, Светлана Димитрова**

Медицински университет, Факултет Обществено здраве
4002 Пловдив, България, бул. В. Априлов 15А, gerganaforeva@gmail.com
**АГПСИМП - Център Динамика*
1505 София, България, ул. Мърфи 22, vesselka.christova@gmail.com
***Тракийски университет, Медицински факултет*
6000 Стара Загора, България, ул. Армейска 11, svdimitr@mf.uni-sz.bg

BALINT APPROACH – EXPERIENCE AND PERSPECTIVES

Foreva G., Christova V. *, Dimitrova Sv. **

Medical University Public Health Faculty
4002 Plovdiv Bulgaria, 15A Vassil Aprilov, Blv., gerganaforeva@gmail.com
**Dinamika - Centre for Psychotherapy, Counseling and Psychiatric Consultations*
1505 Sofia, Bulgaria, 22 Murphy Str., vesselka.christova@gmail.com
***Medical faculty, Trakia University, 11 Armeiska Street*
6000 Stara Zagora Bulgaria, svdimitr@mf.uni-sz.bg

ABSTRACT

Michael Balint coins the metaphor "the drug doctor" to introduce the idea that patients are influenced by the doctor's personality and relationship. His famous book "The Doctor, His Patient and The Illness" (1957) became a classical example and starting point of understanding the basic theoretical principles of the Balint approach, which goal is the achievement of "a slight but important change in the personality of the doctor".

The Balint group is composed of 10-12 participants who meet on a regular base for 60-90 min. sessions. Each time one of the group members presents a case that imposes on some difficulty. The group is led by a trained leader. The leader's role is to use the group process for elucidation of the emotional situation connected with the presented case with focus on the doctor-patient relationship.

The effects of a Balint group work are related to more analytical way of thinking, improved understanding of the patient, refinement of the therapeutic process as a whole, improved professional self-esteem, and increased job satisfaction. And mostly among the advantages of the method is the prevention of the burnout syndrome among the practitioners.

There are only two on-going Balint groups in our country, with members - general practitioners - self-selected for participation. The feedback we receive from the participants confirms the changes in the doctors' personality described in literature. We also organize demonstration groups from time to time. A peculiar characteristic of the demonstration group is that it gathers a vast area of participants with different background - general practitioners, nurses, other medical specialists, psychologists, social workers, and teachers. Even though the meetings are sporadic, the method shows its richness of content and the participants share difficult cases, and find the discussion useful. Medical students Balint group run for a short period of time in Plovdiv. Student Balint groups are considered to be among the best methods of communication skills training and training in psychosomatics. Balint type supervisions for clinical psychologist and social workers are also carried out incidentally. The Bulgarian Balint Society was founded at the end of 2010. Its next step related to the dissemination of the Balint approach is developing the requirements and curriculum for Balint group leaders training. The goal is to increase the number of existing Balint groups and to recognize the participation in Balint groups as a regular educational event to a certain extend.

Keywords: *Balint group, General Practitioner, empathy, burnout syndrome, education*

ПРОФЕСИОНАЛНИЯТ ДИСТРЕС ПРИ ПРОФЕСИОНАЛИСТИ ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ И ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ ПОСРЕДСТВОМ БАЛИНТОВИЯ МЕТОД - РЕЗУЛТАТИ ОТ ЕМПИРИЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ

Светлана Димитрова, Веселка Христова*, Гергана Форева**

Тракийски университет, Медицински факултет
6000 Стара Загора, България, ул .„Армейска" 11, svdimitr@mf.uni-sz.bg
**АГПСИМП - Център Динамика*
1505 София, България, ул. „Мърфи" 22, vesselka.christova@gmail.com
***Медицински университет, Факултет Обществено здраве*
4002 Пловдив, България, бул. „В. Априлов" 15А, gerganaforeva@gmail.com

PROFESSIONAL DISTRESS IN HEALTH CARE PROFESSINALS AND OPPORTUNITIES FOR PREVENTION TROUGH BALINT METHOD – EMPIRICAL STUDY RESULTS

Svetlana Dimitrova, Vesselka Hristova*, Gergana Foreva**

Medical Faculty, Trakia University
Armeiska 11 Street, 6000 Stara Zagora, Bulgaria, svdimitr@mf.uni-sz.bg
**Dinamica Center, 22 Murfi Street, 1505 Sofia, Bulgaria, vesselka.christova@gmail.com*
***Faculty of Public Health, Medical University*
15 a Vasil Aprilov Street, 4002 Plovdiv, Bulgaria, gerganaforeva@gmail.com

ABSTRACT

Introduction: Meeting disease and suffering in a world defined by the health is a very hard experience not only for the patient and his relatives but for the health care workers as well. It predisposes professional distress and even burnout syndrome. One of the ways to prevent it is the Balint method.

Aim: to discover the presence of burnout syndrome in nurses as a first step to its prevention using the Balint method.

Methods: MBI, alternative statistics

Results and discussion: 36 students in healthcare management for nurses from 3 classes in Medical faculty in Stara Zagora are investigated (responce rate 55%). The overall rate of burnout syndrome is 38.9%. According to MBI, in two of three classes the depersonalization is on high level. The remaining two subscales are on low or middle level. The possible explanations are commented in the article. The other aspect of this study is the possibility to prevent burnout by working in Balint groups and using Balint method. Balint method can be classified as one of the professional individual strategies to prevent burnout. Balint method can be classified as one of the professional individual strategies to prevent burnout. It gives the opportunity to experience the personal feelings of both the patient and the health worker.

Conclusions: We consider the "burnout" can be prevented by applying the Balint method.

Keywords: *burnout syndrome, nurses, students, MBI, Balint method*

EMPHASIZING PATIENT CENTRED CARE IN TEACHING MEDICAL ETHICS TO STUDENTS IN NURSING

Svetlana M. Dimitrova[1], Deyan K. Dimitrov[2] (Stara Zagora)

ПАЦИЕНТ-ЦЕНТРИРАНА ГРИЖА В ПРЕПОДАВАНЕТО ПО МЕДИЦИНСКА ЕТИКА ПРИ СТУДЕНТИ ПО СЕСТРИНСТВО

Светлана М. Димитрова, Деян К. Димитров (Стара Загора)

Резюме.

Въведение: пациент-центрирана грижа (ПЦГ) е нова концепция в българското здравеопазване, която е позната най-вече на теоретично ниво.

Цел: да се разкрие доколко успешно е включена ПЦГ парадигмата в обучението по медицинска етика на студенти-първокурсници по специалността „Медицинска сестра" в Медицински факултет на Тракийския университет – Стара Загора.

Методи: анализ на обучението по медицинска етика като съдържание и процес, анализ на студентските обратни връзки, анализ на изпитните резултати, съдържателен анализ на писмени студентски казуси.

Резултати и дискусия: медицинската етика е задължителна учебна дисциплина в учебната програма на сестринското обучение в Медицинския факултет на Тракийския университет. Тя е с продължителност 30 учебни часа – 18 лекции и 12 практически упражнения. В нея се съдържат 6 основни теми: „Въведение в медицинската етика и основни биоетични принципи", „Модели на взаимоотношения с пациента", „Конфиденциалността в медицинската практика", „Права на пациента и информирано съгласие", „Етика на грижите за хронично болни" и „Етика на грижите в края на живота". В статията се коментират студентските обратни връзки с оглед разкриването на техните предпочитания относно теми и учебни методи за учебната 2011–2012 г. Анализират се резултатите от изпитите като оценки и като съдържание на писмено разработени казуси.

Заключение: да се подчертава ПЦГ парадигмата в обучението на студенти-първокурсници по специалността „Медицинска сестра" е голямо предизикателство. Това, което можем да постигнем е да повишим интереса и чувствителността на студентите към ПЦГ. На базата на резултатите от това изследване считаме обучението в тази насока за успешно.

Варненски медицински форум, т. 3, 2014, приложение 2 Copyright © МУ-Варна

ПРЕПОДАВАНЕТО ПО ДИСЦИПЛИНАТА „УПРАВЛЕНИЕ НА ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ" В МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ НА ТРАКИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ДЕСЕТГОДИШЕН ОПИТ И РАЗВИТИЕ

Светлана Димитрова

Катедра Социална медицина и здравен мениджмънт, Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора

NURSING MANAGEMENT TEACHING AT MEDICAL FACULTY OF TRAKIA UNIVERSITY – TEN YEARS EXPERIENCE AND DEVELOPMENT

Svetlana Dimitrova

Department of Social Medicine and Health Care Management. Medical Faculty, Trakia University – Stara Zagora Medical Faculty, Trakia University

РЕЗЮМЕ

Въведение: *Специалността „Управление на здравните грижи" е създадена през 2004 година в МФ на ТрУ в Стара Загора, първоначално за бакалавърска степен на обучение. Оттогава стартира и преподаването по едноименната дисциплина.*

Цел: *да се опише и сподели досегашният опит от преподаването по „Управление на здравните грижи" (УЗГ) в МФ – Стара Загора и да се дискутират перспективите за нейното развитие.*

Материали и методи: *анализ на документи - учебни програми, писмени студентски разработки, обратни връзки и др. учебна документация; SWOT анализ.*

Резултати и обсъждане: *Представена е първоначалната философия на дисциплината и концепцията за учебното съдържание с неговите основни акценти. Проследено е развитието на преподаването в съдържателен и процесуален план. Описани са най-често използваните методи на обучение – интерактивни лекции, работа в малки групи, ролеви игри, обсъждане на казуси, мозъчна атака и др. Оценяването при семестриалния изпит се извършва комплексно – не само в деня на изпита, а и на базата на предварително подготвени самостоятелни разработки на студентите по три до четири задачи. Особено внимание е отделено на преддипломния стаж по дисциплината и неговия логически край – практическия държавен изпит по УЗГ. Дискутирани са*

SUMMARY

Introduction: *The specialty 'Nursing management' is created in 2004 year at Medical Faculty of Trakia University in Stara Zagora, for the bachelors degree in the beginning. The nursing management teaching has started since then as well.*

Aim: *the experience of teaching in Nursing management to be described and shared and the perspectives for its development to be discussed.*

Materials and methods: *document analysis – teaching programs, written students' works, feed back and other teaching documentation, SWOT analysis.*

Results and discussion: *The initial philosophy of the subject and the concept of the teaching content with its main focuses are presented. The development of teaching both as content and process is analyzed. The most frequent used methods of teaching are described – interactive lectures, case discussions, role playing, brainstorming etc. Special accent is analysis of assessment methods at the end of teaching. The formative assessment is a complex one – it consists not only of written exam but of individual work on three to four tasks during the semester. Special attention is put on the practice before graduation and its logical ending – the state practical exam. The student feedback is discussed. SWOT analysis of teaching is done. On that base a prognosis for the future development of teaching has been made.*

Conclusions: *The ten years experience of Nursing management teaching at Medical Faculty of Trakia University shows positive trend despite certain dif-*

СТУДЕНТИ-МЕДИЦИ И БЪРНАУТ СИНДРОМ - ЕМПИРИЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ

Светлана ДИМИТРОВА[1], Гергана ФОРЕВА[2], Маргарита ПРОДАНОВА[1], Детелина КОМСИЙСКА[1], Катя ПЕЕВА[1]

[1]Медицински факултет - Тракийски университет
[2]Медицински университет – Пловдив

Резюме

Увод: *Бърнаутът е често срещан синдром при практикуващи лекари и професионалисти по здравни грижи. Редица научни изследвания в последните години доказват наличието на бърнаут и при студентите по медицина.*

Цел: *да разкрием наличието на синдром на професионално изпепеляване - бърнаут при студенти по медицина.*

Обект на изследване са: *179 студенти по медицина от втори до пети курс за учебната 2014/ 2015 година, обучаващи се в Медицински факултет на Тракийски университет – Стара Загора и в Медицински университет – Пловдив.*

Методът на изследване е методът на Кристина Маслач за оценка на бърнаут.

Резултати и обсъждане: *Висока степен на емоционално изтощение се наблюдава средно при 21.8% (39 студенти). Висока деперсонализация се разкрива средно при 50.3% (90 студенти.) Общо за всички студенти, ниска работна удовлетвореност се наблюдава при 88.8% (159). Разкрива се увеличаване на бърнаута с напредването на курса на обучение.*

Изводи: *Налице са обезпокоителни тенденции по отношение на бърнаут синдрома при изследваните студенти-медици. В конкретния контекст ситуацията все още може да се повлияе благоприятно в първата половина на обучението по медицина.*

Ключови думи: *студенти-медици, бърнаут синдром, емпирично изследване*

РОЛЯТА НА ПАТРОНАЖНОТО СЕСТРИНСТВО ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ ЗА ДЕЦА В КЪРМАЧЕСКА ВЪЗРАСТ

Галина ПЕТРОВА[1], Христо ПЕТРОВ[2], Светлана ДИМИТРОВА[1]

[1]Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора
[2]Регионална здравна инспекция - Бургас

Резюме

Грижата за здравето на децата, тяхното хармонично физическо и нервно-психическо развитие е приоритет за нашето общество и здравеопазване.

Целта на това изследване е да се проследи развитието на патронажното сестринство и да се оцени ролята на медицинската сестра в профилактичните здравни грижи за деца в кърмаческа възраст

Задачи: 1) Да се разгледа в исторически план участието на медицинската сестра в патронажната дейност от самото й зараждане в България. 2) Да се проучи мнението на медицински сестри за промотивните здравни грижи за кърмачета към настоящето.

Методи: исторически и анкетен метод.

Резултати и обсъждане: Първите начинания за опазване здравето на децата са създадените здравно-съвещателни станции като част от цялостната дейност на Съюза за закрила на децата в България. Тези институции са първообраз на по-късно създадените детска и женска консултация. Детската консултация е най-типичното и представително звено в педиатрията с подчертана профилактична насоченост в периода 1953-1999 г. с ключова дейност – патронажното сестринство. Значението на патронажната дейност е свързано с здравно-промотивни дейности за правилното отглеждане на детето и повишава здравната грамотност на майката. С реформата в здравеопазването през 2000 г., системата на педиатричните здравни участъци се разрушава и дейностите по детско здраве влизат в задълженията на новосъздадената институция на общопрактикуващия лекар като профилактиката остава на втори план. Във връзка с идеята за възраждане на патронажното сестринство анализирахме и емпирична информация от социологическо изследване сред медицински специалисти. Резултатите посочват, че е необходимо въвеждането на институцията патронажна сестра в първичната здравна помощ.

Заключение: От направения исторически преглед и анализ на емпирична информация можем да обобщим, че рационалните елементи на педиатричните здравни грижи преди реформата през 2000 г., конкретно патронажната дейност, не бива да се неглижират, а да получат своя нов ренесанс.

Ключови думи: *патронажно сестринство, детски промотивни грижи, исторически анализ, анкетен метод.*

СТУДЕНТИТЕ ОТ СПЕЦИАЛНОСТ "АКУШЕРКА" ЗА ИЗБИРАЕМОТО ОБУЧЕНИЕ, ДОПРИНАСЯЩО ЗА ФОРМИРАНЕ НА ТЯХНАТА КОМУНИКАТИВНА КОМПЕТЕНТНОСТ

З. Атанасова

З. Атанасова и Св. Димитрова
Катедра „Здравни грижи", Тракийски университет,
Медицински факултет

Резюме. *Качеството и ефективността на формиране на комуникативната компетентност на бъдещите акушерки в голяма степен зависи от актуалността на учебните планове и програми в базовото обучение. Статията представя анализ на мнението на студентите от специалност „Акушерка" в Медицински факултет на Тракийски университет – Стара Загора за обучението по избираемата учебна дисциплина „Психо-социални комуникации в сестринските и акушерските грижи".*

Ключови думи: *мнение, обучение, студенти, специалност „Акушерка", комуникативна компетентност, избираема дисциплина*

Summary. *Quality and efficiency of formation of communicative competences of midwives in the future largely depends on the relevance of curricula and programs in their basic education. The article presents an analysis of opinions of the students in "Midwifery" at the Faculty of Medicine, Trakia University - Stara Zagora, involved in the optional training courses on Psycho - social communication in nursing and midwifery care.*

Key words: *opinion, training, students, midwifery, communicative competence, optional course*

Trakia Journal of Sciences, Vol. 13, Suppl. 2, pp 155-159, 2015
Copyright © 2015 Trakia University
Available online at:
http://www.uni-sz.bg
ISSN 1313-7050 (print) doi:10.15547/tjs.2015.s.02.033
ISSN 1313-3551 (online)

PHYSICIAN-PATIENT COMMUNICATION ABOUT THE USE OF DIETARY SUPPLEMENTS: RESULTS OF A PILOT STUDY

Zh. Tsokeva[1*], K. Sokolova[1], S. Dimitrova[2], M. Valcheva[3]

[1]Department of Pharmacology and Clinical Pharmacology, Faculty of Medicine, Trakia University, Stara Zagora, Bulgaria
[2] Department of Social Medicine and Health Care Management, Faculty of Medicine, Trakia University, Stara Zagora, Bulgaria
[3]Student in Medicine, Faculty of Medicine, Trakia University, Stara Zagora, Bulgaria

ABSTRACT
The growing use of dietary supplements, often combined with conventional drugs, creates a possibility of adverse reactions and interactions and asks for their safe application. The majority of patients do not disclose the use of dietary supplements to doctors; physicians are not always informed about the adoption of supplements and are often reluctant to initiate discussion on this topic. This lack of physician-patient comunication leads to an increased risk of the dietary supplements use.
PURPOSE: To establish some of physician-patient communication problems on the use of dietary supplements.
METHODS: This is a pilot study on the use of dietary supplements among the population of the town Stara Zagora. The pilot study was conducted by self- administrated questionnaire on people aged 19 to 59 years (n = 24).
RESULTS: The opinion of 45.8% of all respondents in this pilot study is that when visiting doctors they have never been asked about the use of dietary supplements.78.8% of users of dietary supplements in the study did not tend to spontaneously share with their physicians that they accept food supplements.
CONCLUSION: The low level of communication on the use of dietary supplements highlights the need for a new type of physician-patient relationships in order to reduce the risks associated with the use of dietary supplements.

Key words: food supplements, level of communication

ПРИЛАГАНЕ НА ЕТИЧЕН АНАЛИЗ В ОБЩАТА МЕДИЦИНСКА ПРАКТИКА

Светлана М. Димитрова

Катедра" Социална медицина и здравен мениджмънт", Медицински факултет,

Тракийски университет – Стара Загора

Резюме:

Целта на статията е разкриване на възможностите за прилагане на етичния анализ в общата медицинска практика чрез коментар на конкретен случай.

Използваните методи са: класическият четири-принципен подход и методът на четирите квадранта.

Обсъждане: Казусът е анализиран от гледна точка на принципите - зачитане на автономността на пациента, благодеяние, неувреждане и справедливост. Коментирани са конкретните им значения в рамките на модела на Siegler в четирите квадранта: медицински индикации, предпочитания на пациента, качество на живот и контекстуални фактори.

Изводите подчертават практическата приложимост на метода на Siegler в общата медицинска практика.

Ключови думи: обща медицинска практика, етичен анализ, четири-принципен подход, метод на четирите квадранта

Abstract:

The aim of the article is to discover the application opportunities of the ethical analysis in general practice trough commentary of a concrete case.

The methods in use are: the classical four principles approach and the four topics approach.

Discussion: The case is analyzed on the base of four principles - patient's autonomy respect, beneficence, non-maleficence and justice. Their meaning in the case that has been presented are commented using the four quadrants in the model of Siegler: medical indications, patient's preferences, quality of life and contextual factors. In conclusions, practical applicability of the Siegler method is underlined.

Key words: general practice, ethical analysis, four principles approach, four topics approach